

**CONFERÈNCIA
DELS REPRESENTANTS
DELS GOVERNS
DELS ESTATS MEMBRES**

**Brussel·les, 13 d'octubre de 2004
(OR. fr)**

**CIG 87/04
ADD 2 REV 1**

ADDENDA 2 AL DOCUMENT CIG 87/04 REV 1

Assumpte: Declaracions annexes a l'Acta final de la Conferència Intergovernamental i Acta final

ACTA FINAL

La CONFERÈNCIA DELS REPRESENTANTS DELS GOVERNS DELS ESTATS MEMBRES, convocada a Brussel·les el 30 de setembre del 2003 per a adoptar de comú acord el Tractat pel qual s'establix una Constiuació per a Europa, ha adoptat els textos següents:

- I. Tractat pel qual s'establix una Constitució per a Europa

- II. Protocols annexos al Tractat pel qual s'establix una Constitució per a Europa:
 1. Protocol sobre la funció dels Parlaments nacionals en la Unió Europea
 2. Protocol sobre l'aplicació dels principis de subsidiarietat i proporcionalitat
 3. Protocol sobre l'Estatut del Tribunal de Justícia de la Unió Europea
 4. Protocol sobre els Estatuts del Sistema Europeu de Bancs Centrals i del Banc Central Europeu
 5. Protocol sobre els Estatuts del Banc Europeu d'Inversions
 6. Protocol sobre les seus de les institucions i de determinats òrgans, organismes i servicis de la Unió Europea
 7. Protocol sobre els privilegis i les immunitats de la Unió Europea
 8. Protocol sobre els Tractats i les Actes d'Adhesió del Regne de Dinamarca, d'Irlanda i del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord; de la República Hel·lènica; del Regne d'Espanya i de la República Portuguesa, i de la República d'Àustria, de la República de Finlàndia i del Regne de Suècia

9. Protocol sobre el Tractat i l'Acta d'Adhesió de la República Txeca, la República d'Estònia, la República de Xipre, la República de Letònia, la República de Lituània, la República d'Hongria, la República de Malta, la República de Polònia, la República d'Eslovènia i la República Eslovaca
10. Protocol sobre el procediment aplicable en cas de dèficit excessiu
11. Protocol sobre els criteris de convergència
12. Protocol sobre l'Eurogrup
13. Protocol sobre determinades disposicions relatives al Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord respecte de la unió econòmica i monetària
14. Protocol sobre determinades disposicions relatives a Dinamarca respecte de la unió econòmica i monetària
15. Protocol sobre determinades funcions del Banc Nacional de Dinamarca
16. Protocol sobre el règim del franc de la Comunitat Financera del Pacífic
17. Protocol sobre el patrimoni de Schengen integrat en el marc de la Unió Europea
18. Protocol sobre l'aplicació de determinats aspectes de l'article III-130 de la Constitució al Regne Unit i a Irlanda

19. Protocol sobre la posició del Regne Unit i d'Irlanda respecte de les polítiques relatives als controls fronterers, a l'asil i a la immigració, així com respecte de la cooperació judicial en matèria civil i de la cooperació policial
20. Protocol sobre la posició de Dinamarca
21. Protocol sobre les relacions exteriors dels Estats membres respecte a l'encreuament de fronteres exteriors
22. Protocol sobre el dret d'asil a nacionals dels Estats membres
23. Protocol sobre la cooperació estructurada permanent establida per l'apartat 6 de l'article I-41 i per l'article III-312 de la Constitució
24. Protocol sobre l'apartat 2 de l'article I-41 de la Constitució
25. Protocol sobre les importacions en la Unió Europea de productes petrolífers refinats en les Antilles neerlandeses
26. Protocol sobre l'adquisició de béns immobles a Dinamarca
27. Protocol sobre el sistema de radiodifusió pública dels Estats membres
28. Protocol sobre l'article III-214 de la Constitució
29. Protocol sobre la cohesió econòmica, social i territorial

30. Protocol sobre el règim especial aplicable a Groenlàndia
31. Protocol sobre l'article 40.3.3 de la Constitució irlandesa
32. Protocol sobre l'apartat 2 de l'article I-9 de la Constitució relatiu a l'adhesió de la Unió al Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals
33. Protocol sobre els actes i tractats que van completar o van modificar el Tractat constitutiu de la Comunitat Europea i el Tractat de la Unió Europea
34. Protocol sobre les disposicions transitòries relatives a les institucions i els òrgans de la Unió
35. Protocol sobre les conseqüències financeres de l'expiració del Tractat constitutiu de la Comunitat Europea del Carbó i de l'Acer i el Fons d'Investigació del Carbó i de l'Acer
36. Protocol pel qual es modifica el Tractat constitutiu de la Comunitat Europea de l'Energia Atòmica

III. Annexos al Tractat pel qual s'estableix una Constitució per a Europa:

1. Annex I - Llista prevista en l'article III-226 de la Constitució
2. Annex II - Països i territoris d'ultramar a què s'aplicaran les disposicions del títol IV de la part III de la Constitució

La Conferència ha adoptat les següents Declaracions annexes a la present Acta final:

A. Declaracions relatives a disposicions de la Constitució

1. Declaració relativa a l'article I-6
2. Declaració relativa a l'apartat 2 de l'article I-9
3. Declaració relativa als articles I-22, I-27 i I-28
4. Declaració relativa a l'apartat 7 de l'article I-24 sobre la decisió del Consell Europeu relativa a l'exercici de la presidència del Consell
5. Declaració relativa a l'article I-25
6. Declaració relativa a l'article I-26
7. Declaració relativa a l'article I-27
8. Declaració relativa a l'article I-36
9. Declaració relativa als articles I-43 i III-329
10. Declaració relativa a l'article I-51
11. Declaració relativa a l'article I-57

12. Declaració relativa a les explicacions sobre la Carta dels Drets Fonamentals
13. Declaració relativa a l'article III-116
14. Declaració relativa als articles III-136 i articles III-267
15. Declaració relativa als articles III-160 i III-322
16. Declaració relativa a la lletra c) de l'apartat 2 de l'article III-167
17. Declaració relativa a l'article III-184
18. Declaració relativa a l'article III-213
19. Declaració relativa a l'article III-220
20. Declaració relativa a l'article III-243
21. Declaració relativa a l'article III-248
22. Declaració relativa a l'article III-256
23. Declaració relativa al segon paràgraf de l'apartat 1 de l'article III-273
24. Declaració relativa a l'article III-296

25. Declaració relativa a l'article III-325 sobre la negociació i celebració d'acords internacionals pels Estats membres en relació amb l'espai de llibertat, seguretat i justícia
26. Declaració relativa a l'apartat 4 de l'article III-402
27. Declaració relativa a l'article III-419
28. Declaració relativa a l'apartat 7 de l'article IV-440
29. Declaració relativa a l'apartat 2 de l'article IV-448
30. Declaració relativa a la ratificació del Tractat pel qual s'establix una Constitució per a Europa

B. Declaracions relatives a protocols annexos a la Constitució

Declaracions relatives al Protocol sobre els Tractats i les Actes d'Adhesió del Regne de Dinamarca, d'Irlanda i del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord, de la República Hel·lènica, del Regne d'Espanya i de la República Portuguesa, i de la República d'Àustria, de la República de Finlàndia i del Regne de Suècia

31. Declaració relativa a les Illes Åland
32. Declaració relativa al poble sami

Declaracions relatives al Protocol sobre el Tractat i l'Acta d'Adhesió de la República Txeca, la República d'Estònia, la República de Xipre, la República de Letònia, la República de Lituània, la República d'Hongria, la República de Malta, la República de Polònia, la República d'Eslovènia i la República Eslovaca

33. Declaració relativa a les zones de sobirania del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord a Xipre
34. Declaració de la Comissió relativa a les zones de sobirania del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord a Xipre
35. Declaració relativa a la central nuclear d'Ignalina a Lituània
36. Declaració relativa al trànsit de persones per via terrestre entre la regió de Kaliningrad i altres parts de la Federació de Rússia
37. Declaració relativa a la Unitat 1 i a la Unitat 2 de la central nuclear de Bohunice V1 a Eslovàquia
38. Declaració relativa a Xipre
39. Declaració relativa al Protocol sobre la posició de Dinamarca
40. Declaració relativa al Protocol sobre les disposicions transitòries relatives a les institucions i òrgans de la Unió
41. Declaració relativa a Itàlia

A més, la Conferència ha pres nota de les següents declaracions annexes a la present Acta final:

42. Declaració del Regne dels Països Baixos relativa a l'article I-55
43. Declaració del Regne dels Països Baixos relativa a l'article IV-440
44. Declaració de la República Federal d'Alemanya, d'Irlanda, de la República d'Hongria, de la República d'Àustria i del Regne de Suècia
45. Declaració del Regne d'Espanya i del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord
46. Declaració del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord relativa a la definició del terme "nacionals"
47. Declaració del Regne d'Espanya relativa a la definició del terme "nacionals"
48. Declaració del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord relativa al dret de vot en les eleccions al Parlament Europeu
49. Declaració del Regne de Bèlgica relativa als parlaments nacionals

Fet a Roma, el vint-i-nou d'octubre de dos mil quatre.

.....

(totes les llengües)

Per

.....

Han firmat així mateix la present Acta final, en la seua condició d'Estats candidats a l'adhesió a la Unió Europea, observadors davant de la Conferència:

Per Bulgària,

Per Romania,

Per Turquia,

ÍNDEX

- A. Declaracions relatives a disposicions de la Constitució
 - 1. Declaració relativa a l'article I-6
 - 2. Declaració relativa a l'apartat 2 de l'article I-9
 - 3. Declaració relativa als articles I-22, I-27 i I-28
 - 4. Declaració relativa a l'apartat 7 de l'article I-24 sobre la decisió del Consell Europeu relativa a l'exercici de la presidència del Consell
 - 5. Declaració relativa a l'article I-25
 - 6. Declaració relativa a l'article I-26
 - 7. Declaració relativa a l'article I-27
 - 8. Declaració relativa a l'article I-36
 - 9. Declaració relativa als articles I-43 i III-329
 - 10. Declaració relativa a l'article I-51
 - 11. Declaració relativa a l'article I-57

12. Declaració relativa a les explicacions sobre la Carta dels Drets Fonamentals
13. Declaració relativa a l'article III-116
14. Declaració relativa als articles III-136 i articles III-267
15. Declaració relativa als articles III-160 i III-322
16. Declaració relativa a la lletra c) de l'apartat 2 de l'article III-167
17. Declaració relativa a l'article III-184
18. Declaració relativa a l'article III-213
19. Declaració relativa a l'article III-220
20. Declaració relativa a l'article III-243
21. Declaració relativa a l'article III-248
22. Declaració relativa a l'article III-256
23. Declaració relativa al segon paràgraf de l'apartat 1 de l'article III-273
24. Declaració relativa a l'article III-296
25. Declaració relativa a l'article III-325 sobre la negociació i celebració d'acords internacionals pels Estats membres en relació amb l'espai de llibertat, seguretat i justícia

26. Declaració relativa a l'apartat 4 de l'article III-402
27. Declaració relativa a l'article III-419
28. Declaració relativa a l'apartat 7 de l'article IV-440
29. Declaració relativa a l'apartat 2 de l'article IV-448
30. Declaració relativa a la ratificació del Tractat pel qual s'establix una Constitució per a Europa

B. Declaracions relatives a protocols annexos a la Constitució

Declaracions relatives al Protocol sobre els Tractats i les Actes d'Adhesió del Regne de Dinamarca, d'Irlanda i del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord, de la República Hel·lènica, del Regne d'Espanya i de la República Portuguesa, i de la República d'Àustria, de la República de Finlàndia i del Regne de Suècia

31. Declaració relativa a les Illes Åland
32. Declaració relativa al poble sami

Declaracions relatives al Protocol sobre el Tractat i l'Acta d'Adhesió de la República Txeca, la República d'Estònia, la República de Xipre, la República de Letònia, la República de Lituània, la República d'Hongria, la República de Malta, la República de Polònia, la República d'Eslovènia i la República Eslovaca

33. Declaració relativa a les zones de sobirania del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord a Xipre
34. Declaració de la Comissió relativa a les zones de sobirania del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord a Xipre
35. Declaració relativa a la central nuclear d'Ignalina a Lituània
36. Declaració relativa al trànsit de persones per via terrestre entre la regió de Kaliningrad i altres parts de la Federació de Rússia
37. Declaració relativa a la unitat 1 i a la unitat 2 de la central nuclear de Bohunice V1 a Eslovàquia
38. Declaració relativa a Xipre
39. Declaració relativa al Protocol sobre la posició de Dinamarca
40. Declaració relativa al Protocol sobre les disposicions transitòries relatives a les institucions i òrgans de la Unió
41. Declaració relativa a Itàlia

Declaracions dels Estats membres

42. Declaració del Regne dels Països Baixos relativa a l'article I-55
43. Declaració del Regne dels Països Baixos relativa a l'article IV-440
44. Declaració de la República Federal d'Alemanya, d'Irlanda, de la República d'Hongria, de la República d'Àustria i del Regne de Suècia
45. Declaració del Regne d'Espanya i del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord
46. Declaració del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord relativa a la definició del terme "nacionals"
47. Declaració del Regne d'Espanya relativa a la definició del terme "nacionals"
48. Declaració del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord relativa al dret de vot en les eleccions al Parlament Europeu
49. Declaració del Regne de Bèlgica relativa als parlaments nacionals

A. DECLARACIONS RELATIVES
A DISPOSICIONS DE LA CONSTITUCIÓ

1. Declaració relativa a l'article I-6

La Conferència fa constar que l'article I-6 reflectix la jurisprudència existent del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees i del Tribunal de Primera Instància.

2. Declaració relativa a l'apartat 2 de l'article I-9

La Conferència convé que l'adhesió de la Unió al Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals hauria de realitzar-se de manera que es preserven les especificitats de l'ordenament jurídic de la Unió. En este context, la Conferència pren nota que hi ha un diàleg regular entre el Tribunal de Justícia de la Unió Europea i el Tribunal Europeu de Drets Humans; este diàleg podrà reforçar-se quan la Unió s'adherisca a este Conveni.

3. Declaració relativa als articles I-22, I-27 i I-28

En l'elecció de les persones que hauran d'exercir els càrrecs de president del Consell Europeu, president de la Comissió i ministre d'Assumptes Exteriors de la Unió haurà de tindre's degudament en compte la necessitat de respectar la diversitat geogràfica i demogràfica de la Unió i dels seus Estats membres.

4. Declaració relativa a l'apartat 7 de l'article I-24
sobre la decisió del Consell Europeu
relativa a l'exercici de la Presidència del Consell

La Conferència declara que el Consell Europeu hauria de començar a preparar la decisió europea per la qual s'establisquen les mesures d'aplicació de la decisió europea del Consell Europeu relativa a l'exercici de la Presidència del Consell en el moment que es firme el Tractat pel qual s'establix una Constitució per a Europa i aprovar-la políticament en un termini de sis mesos. A continuació s'arplega un projecte de decisió europea del Consell Europeu, que s'adoptarà el dia de l'entrada del mencionat Tractat:

Projecte de decisió europea del Consell Europeu relativa a l'exercici de la Presidència del Consell

ARTICLE 1

1. La presidència del Consell, a excepció de la formació d'Assumptes Exteriors, serà exercida per grups predeterminats de tres Estats membres durant un període de dèu mesos. Estos grups estaran compostos per rotació igualitària dels Estats membres, tenint en compte la seua diversitat i els equilibris geogràfics en la Unió.

2. Cada membre del grup exercirà per rotació, durant un període de sis mesos, la presidència de totes les formacions del Consell, a excepció de la formació d'Assumptes Exteriors. Els altres membres del grup assistiran a la presidència en totes les seues responsabilitats d'acord amb un programa comú. Els membres del grup podran convindre entre si altres acords.

ARTICLE 2

La Presidència del Comit  de Representants Permanents dels Govern dels Estats membres serà exercida per un representant de l'Estat membre que presidisca el Consell d'Assumptes Generals.

La presidència del Comit  Polític i de Seguretat serà exercida per un representant del ministre d'Assumptes Exteriors de la Unió.

La presidència dels òrgans preparatoris de les diverses formacions del Consell, a excepció de la formació d'Assumptes Exteriors, correspondrà al membre del grup que presidisca la formació corresponent, excepte que s'adopte una decisió en contra de conformitat amb el que disposa l'article 4.

ARTICLE 3

El Consell d'Assumptes Generals vetlar , en cooperació amb la Comissió, per la coherència i la continuïtat dels treballs de les diverses formacions del Consell en el marc d'una programació plurianual. Els Estats membres que exercisquen la presidència adoptaran, amb l'ajuda de la Secretaria General del Consell, totes les disposicions necessàries per a l'organització i la bona marxa dels treballs del Consell.

ARTICLE 4

El Consell adoptarà una decisió europea per la qual s'establisquen les mesures d'aplicació de la present Decisió.

5. Declaració relativa a l'article I-25

La Conferència declara que la decisió europea relativa a l'aplicació de l'article I-25 serà adoptada pel Consell el dia en què entre en vigor el Tractat pel qual s'establix una Constitució per a Europa. El projecte de Decisió figura a continuació:

Projecte de decisió europea del Consell relativa a l'aplicació de l'article I-25

EL CONSELL DE LA UNIÓ EUROPEA,

Considerant el següent:

- (1) Convé adoptar unes disposicions que permeten una transició fluida del sistema de presa de decisions per majoria qualificada en el Consell -definit en el Tractat de Niça i arreplegat en l'apartat 2 de l'article 2 del Protocol sobre les disposicions transitòries relatives a les institucions i òrgans de la Unió annex a la Constitució, que seguirà aplicant-se fins al 31 d'octubre del 2009- al sistema de votació que preveu l'article I-25 de la Constitució, que s'aplicarà a partir de l'1 de novembre del 2009.
- (2) Es recorda que és pràctica del Consell dedicar tots els seus esforços a enfortir la legitimitat democràtica dels actes adoptats per majoria qualificada.
- (3) Es considera oportú mantindre vigent la present Decisió tot el temps que siga necessari per a garantir una transició fluida al nou sistema de votació que preveu la Constitució,

DECIDIX:

ARTICLE 1

Si un nombre de membres del Consell que representen:

- a) almenys les tres quartes parts de la població, o
- b) almenys les tres quartes parts del nombre d'Estats membres

necessàries per a constituir una minoria de bloqueig en aplicació del primer paràgraf de l'apartat 1 o de l'apartat 2 de l'article I-25 manifesten la seua oposició que el Consell adopte un acte per majoria qualificada, el Consell debatrà l'assumpte.

ARTICLE 2

El Consell, en el transcurs d'estos debats, farà tot el que estiga al seu abast per a arribar, dins d'un termini raonable i sense afectar els terminis obligatoris establits en el dret de la Unió, a una solució satisfactòria per a respondre a les preocupacions plantejades pels membres del Consell a què es referix l'article 1.

ARTICLE 3

Amb este fi, el president del Consell, assistit per la Comissió i dins del respecte del Reglament intern del Consell, prendrà totes les iniciatives necessàries per a facilitar la consecució d'una base més àmplia d'acord en el Consell. Els membres del Consell li prestaran el seu suport.

ARTICLE 4

La present Decisió produirà efecte l'1 de novembre del 2009 i romandrà en vigor almenys fins al 2014. Posteriorment, el Consell podrà adoptar una decisió europea que la derogue.

6. Declaració relativa a l'article I-26

La Conferència considera que quan la Comissió ja no compte amb nacionals de tots els Estats membres, la Comissió hauria de prestar especial atenció a la necessitat de garantir una total transparència en les relacions amb tots els Estats membres. En conseqüència, la Comissió hauria de mantindre un estret contacte amb tots els Estats membres independentment que estos tinguen o no un nacional com a membre de la Comissió i, en este context, hauria de prestar especial atenció a la necessitat de compartir la informació amb tots els Estats membres i consultar-los.

A més, la Conferència considera que la Comissió hauria de prendre totes les mesures necessàries per a garantir que es tenen plenament en compte les realitats polítiques, socials i econòmiques de tots els Estats membres, fins i tot les d'aquells que no compten amb cap nacional entre els membres de la Comissió. Estes mesures haurien d'incloure la garantia que la posició d'eixos Estats membres es tinga en compte mitjançant l'adopció de disposicions d'organització adequades.

7. Declaració relativa a l'article I-27

La Conferència entén que, en virtut del que disposa la Constitució, el Parlament Europeu i el Consell Europeu són responsables conjuntament de la bona marxa del procés que conduïx a l'elecció del president de la Comissió Europea. Per consegüent, abans de la decisió del Consell Europeu, es mantindran les necessàries consultes entre representants del Parlament Europeu i del Consell Europeu, en el marc que es considere més oportú. Estes consultes, d'acord amb el que disposa l'apartat 1 de l'article I-27, versaran sobre el perfil dels candidats al càrrec de president de la Comissió, tenint en compte les eleccions al Parlament Europeu. Les condicions de celebració d'estes consultes podran precisar-se en el moment oportú, de comú acord entre el Parlament Europeu i el Consell Europeu.

8. Declaració relativa a l'article I-36

La Conferència pren nota de la intenció de la Comissió de continuar consultant experts nomenats pels Estats membres per a l'elaboració dels seus projectes de reglaments europeus delegats en l'àmbit dels servicis financers, d'acord amb la seua pràctica establida.

9. Declaració relativa als articles I-43 i III-329

Sense perjuí de les mesures adoptades per la Unió per a complir la seua obligació de solidaritat respecte d'un Estat membre que siga objecte d'un atac terrorista o víctima d'una catàstrofe natural o d'origen humà, cap de les disposicions dels articles I-43 i III-329 pretén afectar el dret d'un altre Estat membre de triar els mitjans més apropiats per a complir la seua obligació de solidaritat respecte d'eixe Estat membre.

10. Declaració relativa a l'article I-51

La Conferència declara que, sempre que les normes sobre protecció de dades de caràcter personal que hagen d'adoptar-se d'acord amb el que disposa l'article I-51 puguen tindre una repercussió directa en la seguretat nacional, caldrà tindre degudament en compte les característiques específiques de la qüestió. Recorda que la legislació actualment aplicable (vegeu, en particular, la Directiva 95/46/CE) inclou excepcions específiques en esta matèria.

11. Declaració relativa a l'article I-57

La Unió tindrà en compte la situació particular dels països de reduïda dimensió territorial que hi mantenen relacions específiques de proximitat.

12. Declaració relativa a les explicacions sobre la Carta dels Drets Fonamentals

La Conferència pren nota de les explicacions sobre la Carta dels Drets Fonamentals elaborades sota l'autoritat del Praesidium de la Convenció que va redactar la Carta i actualitzades sota la responsabilitat del Praesidium de la Convenció Europea, que figuren a continuació.

EXPLICACIONS SOBRE LA CARTA DELS DRETS FONAMENTALS

Estes explicacions van ser elaborades inicialment sota la responsabilitat del Praesidium de la Convenció que va redactar la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea. Han sigut actualitzades sota la responsabilitat del Praesidium de la Convenció Europea, en vista de les adaptacions de la redacció del text de la Carta realitzades per la Convenció (en particular, els articles 51 i 52¹) i de l'evolució del dret de la Unió. Si bé no tenen per si mateixes valor jurídic, constituïxen un valuós instrument d'interpretació a fi d'aclarir les disposicions de la Carta.

PREÀMBUL

Els pobles d'Europa, en crear entre si una unió cada vegada més estreta, han decidit compartir un futur pacífic basat en valors comuns.

Conscient del seu patrimoni espiritual i moral, la Unió està fundada sobre els valors indivisibles i universals de la dignitat humana, la llibertat, la igualtat i la solidaritat, i es basa en els principis de la democràcia i l'Estat de Dret. En instituir la ciutadania de la Unió i crear un espai de llibertat, seguretat i justícia, situa la persona en el centre de la seua actuació.

¹ Articles II-111 i II-112 de la Constitució.

La Unió contribuïx a defensar i fomentar estos valors comuns dins del respecte de la diversitat de cultures i tradicions dels pobles d'Europa, així com de la identitat nacional dels Estats membres i de l'organització dels seus poders públics a nivell nacional, regional i local; tracta de fomentar un desenvolupament equilibrat i sostenible i garantix la lliure circulació de persones, servicis, mercaderies i capitals, així com la llibertat d'establiment.

Per a això és necessari, donant-los una major projecció mitjançant una Carta, reforçar la protecció dels drets fonamentals tenint en compte l'evolució de la societat, del progrés social i dels avanços científics i tecnològics.

La present Carta reafirma, dins del respecte de les competències i missions de la Unió, així com del principi de subsidiarietat, els drets que emanen en particular de les tradicions constitucionals i les obligacions internacionals comunes als Estats membres, del Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals, les Cartes Socials adoptades per la Unió i pel Consell d'Europa, així com de la jurisprudència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea i del Tribunal Europeu de Drets Humans. En este context, els òrgans jurisdiccionals de la Unió i dels Estats membres interpretaran la Carta tenint en compte degudament les explicacions elaborades sota l'autoritat del Praesidium de la Convenció que va redactar la Carta i actualitzades sota la responsabilitat del Praesidium de la Convenció Europea.

El gaudi d'estos drets comporta responsabilitats i deures tant de respecte dels altres com de la comunitat humana i de les generacions futures.

En conseqüència, la Unió reconeix els drets, les llibertats i els principis enunciats a continuació.

TÍTOL I

DIGNITAT

ARTICLE 1¹

Dignitat humana

La dignitat humana és inviolable. Serà respectada i protegida.

Explicació

La dignitat de la persona humana no sols és en si un dret fonamental sinó que constituïx la base mateixa dels drets fonamentals. La Declaració Universal de Drets Humans de 1948 consagra la dignitat humana en el seu Preàmbul: “...Considerant que la llibertat, la justícia i la pau en el món tenen com a base el reconeixement de la dignitat intrínseca i dels drets iguals i inalienables de tots els membres de la família humana.” En la seua sentència del 9 d’octubre del 2001 en l’assumpte C-377/98, Països Baixos contra Parlament Europeu i Consell, Rec. 2001 p. 7079, apartats 70 a 77, el Tribunal de Justícia va confirmar que el dret fonamental a la dignitat humana forma part del dret de la Unió.

D’això es dedueix, en particular, que cap dels drets inscrits en la present Carta podrà utilitzar-se per a atemptar contra la dignitat d’altres persones i que la dignitat de la persona humana forma part de l’essència dels drets inscrits en la present Carta. Per tant, no podrà atemptar-se contra ella, fins i tot en el cas de limitació d’un dret.

¹ Article II-61 de la Constitució.

ARTICLE 2¹

Dret a la vida

1. Tota persona té dret a la vida.
2. Ningú podrà ser condemnat a la pena de mort ni executat.

Explicació

1. L'apartat 1 d'este article es basa en la primera frase de l'apartat 1 de l'article 2 del CEDH, que diu el següent:

“1. El dret de tota persona a la vida està protegit per la llei...”

2. La segona frase d'esta disposició, que es referix a la pena de mort, va quedar obsoleta arran de l'entrada en vigor del Protocol núm. 6 del CEDH, l'article 1 del qual diu el següent:

“Queda abolida la pena de mort. Ningú podrà ser condemnat a esta pena ni executat.”
Esta disposició constituïx la base de l'apartat 2 de l'article 2 de la Carta².

3. Les disposicions de l'article 2 de la Carta¹ corresponen a les dels articles mencionats anteriorment del CEDH i del Protocol adicional. Tenen el mateix sentit i el mateix abast, d'acord amb el que disposa l'apartat 3 de l'article 52 de la Carta³. Així, ha de considerar-se que les definicions “negatives” que figuren en el CEDH també figuren en la Carta:

¹ Article II-62 de la Constitució.

² Apartat 2 de l'article II-62 de la Constitució.

³ Apartat 3 de l'article II-112 de la Constitució.

a) Apartat 2 de l'article 2 del CEDH:

“La mort no es considerarà infligida amb infracció del present article quan es produïska com a conseqüència d'un recurs a la força que siga absolutament necessari:

- a) en defensa d'una persona contra una agressió il·legítima;
- b) per a detindre una persona conforme a dret o per a impedir l'evasió d'un pres o detingut legalment;
- c) per a reprimir, d'acord amb la llei, una revolta o insurrecció.”

b) Article 2 del Protocol núm. 6 del CEDH:

“Un Estat podrà preveure en la seua legislació la pena de mort per actes comesos en temps de guerra o de perill imminent de guerra; esta pena només s'aplicarà en els casos previstos per esta legislació i d'acord amb les seues disposicions...”

ARTICLE 3¹

Dret a la integritat de la persona

1. Tota persona té dret a la seua integritat física i psíquica.

¹ Article II-63 de la Constitució.

2. En el marc de la medicina i la biologia es respectaran en particular:
 - a) el consentiment lliure i informat de la persona de què es tracte, d'acord amb les modalitats establides per la llei;
 - b) la prohibició de les pràctiques eugenèsiques, en particular les que tenen com a finalitat la selecció de les persones;
 - c) la prohibició que el cos humà o les seues parts en tant que tals es convertisquen en objecte de lucre;
 - d) la prohibició de la clonació reproductora d'éssers humans.

Explicació

1. En la sentència del 9 d'octubre del 2001 en l'assumpte C-377/98, Països Baixos contra Parlament Europeu i Consell, Rec. 2001, p. 7079, apartats 70, 78, 79 i 80, el Tribunal de Justícia va confirmar que el dret fonamental a la integritat de la persona forma part del dret de la Unió i comprén, en l'àmbit de la medicina i de la biologia, el consentiment prestat lliurement i amb coneixement de causa pel donant i el receptor.
2. Els principis que conté l'article 3 de la Carta ¹ figuren ja en el Conveni relatiu als drets humans i la biomedicina, adoptat en el marc del Consell d'Europa (STE 164 i Protocol Addicional STE 168). La present Carta no pretén apartar-se d'estos principis i, en conseqüència, prohibix únicament la clonació reproductiva. Ni autoritza ni prohibix les altres formes de clonació. Per tant, no impedit al legislador prohibir altres formes de clonació.

¹ Article II-63 de la Constitució.

3. La referència a les pràctiques eugenèsiques, especialment les destinades a la selecció de les persones, al·ludix a aquells casos en què s'hagueren organitzat i aplicat programes de selecció, que inclogueren, per exemple, campanyes d'esterilització, embarassos forçats, matrimonis obligatoris segons criteris ètnics, etc.; en definitiva, actes considerats crims internacionals d'acord amb l'Estatut de la Cort Penal Internacional adoptat a Roma el 17 de juliol de 1998 (vegeu la lletra g) de l'apartat 1 de l'article 7 d'este Estatut).

ARTICLE 4¹

Prohibició de la tortura i de les penes o els tractes inhumans o degradants

Ningú podrà ser sotmés a tortura ni a penes o tractes inhumans o degradants.

Explicació

El dret que enuncia l'article 4¹ correspon al que garantix l'article 3 del CEDH, d'ídic tenor: "Ningú podrà ser sotmés a tortura ni a penes o tractes inhumans o degradants". En virtut de l'apartat 3 de l'article 52 de la Carta², té per tant el mateix sentit i abast que este últim article.

ARTICLE 5¹

Prohibició de l'esclavitud i del treball forçat

1. Ningú podrà ser sotmés a esclavitud o servitud.

¹ Article II-64 de la Constitució.

² Apartat 3 de l'article II-112 de la Constitució.

2. Ningú podrà ser constret a realitzar un treball forçat o obligatori.
3. Es prohibeix el tràfic d'éssers humans.

Explicació

1. El dret inscrit en els apartats 1 i 2 de l'article 5² correspon als apartats 1 i 2 de l'article 4 del CEDH, d'un tenor anàleg. Té per tant el mateix sentit i abast que este últim article, d'acord amb el que disposa l'apartat 3 de l'article 52 de la Carta¹. Com a conseqüència d'això,

- el dret que preveu l'apartat 1 no pot estar sotmés de manera legítima a cap tipus de restricció;
- les nocions de “treball forçat o obligatori” de l'apartat 2 han d'entendre's tenint en compte les definicions “negatives” que conté l'apartat 3 de l'article 4 del CEDH:

“No es considera «treball forçat o obligatori» en el sentit del present article:

- a) qualsevol treball exigit normalment a una persona privada de llibertat en les condicions previstes per l'article 5 del present Conveni, o durant la seua llibertat condicional;
- b) qualsevol servici de caràcter militar o, en el cas d'objectors de consciència en els països en què l'objecció de consciència siga reconeguda com a legítima, qualsevol altre servici substitutiu del servici militar obligatori;

¹ Article II-65 de la Constitució.

² Article II-65 de la Constitució.

- c) qualsevol servici exigit quan alguna emergència o calamitat amenacen la vida o el benestar de la comunitat;
 - d) qualsevol treball o servici que forme part de les obligacions cíviques normals.”
2. L’apartat 3 deriva directament de la dignitat de la persona humana i té en compte les recents tendències en l’àmbit de la delinqüència organitzada com ara l’organització de xarxes lucratives d’immigració clandestina o d’explotació sexual. En l’annex del Conveni Europol figura la definició següent referida al tràfic d’éssers humans amb fins d’explotació sexual: “Tràfic d’éssers humans: L’acte de sotmetre una persona al poder real i il·legal d’altres persones per mitjà de la violència o per mitjà d’amenaques o abusant d’una relació d’autoritat o per mitjà d’engany, en particular amb vista a l’explotació de la prostitució aliena, a formes d’explotació i de violències sexuals respecte de menors d’edat o al comerç lligat a l’abandó de xiquets.” En el capítol VI del Conveni d’aplicació de l’Acord de Schengen, integrat en el patrimoni de la Unió, en el qual participen el Regne Unit i Irlanda, figura en l’apartat 1 de l’article 27 la formulació següent referida a les xarxes d’immigració il·legal: “Les Parts contractants es comprometen a establir sancions adequades contra qualsevol persona que, amb fins lucratiu, ajude o intente ajudar un estranger a entrar o a romandre en el territori d’una Part contractant infringint la legislació de la Part contractant sobre entrada i estada d’estrangers.” El 19 de juliol del 2002, el Consell va adoptar una Decisió marc relativa a la lluita contra el tràfic d’éssers humans (DO L 203, p. 1), i en l’article 1 de l’esmentada Decisió marc s’establixen específicament les infraccions relacionades amb el tràfic d’éssers humans amb fins d’explotació laboral o sexual, la punibilitat del qual han de garantir els Estats membres en aplicació d’eixa Decisió marc.

¹ Apartat 3 de l’article II-112 de la Constitució.

TÍTOL II

LLIBERTATS

ARTICLE 6¹

Dret a la llibertat i a la seguretat

Tota persona té dret a la llibertat i a la seguretat.

Explicació

Els drets que estableix l'article 6¹ corresponen als que garantix l'article 5 del CEDH, i tenen, d'acord amb el que disposa l'apartat 3 de l'article 52 de la Carta², el mateix sentit i abast. Com a conseqüència d'això, les limitacions que puguen legítimament establir-se no podran sobrepassar les permeses pel CEDH en la mateixa redacció de l'article 5:

- “1. Tota persona té dret a la llibertat i a la seguretat. Ningú pot ser privat de la seua llibertat, excepte en els casos següents i d'acord amb el procediment establert per la llei:
- a) Si ha sigut penat legalment en virtut d'una sentència dictada per un tribunal competent;
 - b) Si ha sigut detingut preventivament o internat, conforme a dret, per desobediència a una orde judicial o per a assegurar el compliment d'una obligació establida per la llei;

¹ Article II-66 de la Constitució.

² Apartat 3 de l'article II-112 de la Constitució.

- c) Si ha sigut detingut preventivament o internat, conforme a dret, per a fer-lo comparéixer davant de l'autoritat judicial competent, quan hi haja indicis racionals que ha comés una infracció o quan es considere necessari per a impedir-li que cometa una infracció o que fuja després d'haver-la comesa;
 - d) Si es tracta de l'internament d'un menor en virtut d'una orde legalment acordada a fi de vigilar la seua educació o de la seua detenció, conforme a dret, a fi de fer-lo comparéixer davant de l'autoritat competent;
 - e) Si es tracta de l'internament, conforme a dret, d'una persona susceptible de propagar una malaltia contagiosa, d'un alienat, d'un alcohòlic, d'un toxicòman o d'un vagabund;
 - f) Si es tracta de la detenció preventiva o de l'internament, conforme a dret, d'una persona per a impedir que entre il·legalment en el territori o contra la que estiga en curs un procediment d'expulsió o extradició.
2. Tota persona detinguda preventivament ha de ser informada, en el termini més breu possible i en una llengua que compregua, dels motius de la seua detenció i de qualsevol acusació formulada contra ella.
 3. Tota persona detinguda preventivament o internada en les condicions que preveu l'apartat 1, c), del present article haurà de ser conduïda sense dilació a presència d'un jutge o d'una altra autoritat habilitada per la llei per a exercir poders judicials, i tindrà dret a ser jutjada en un termini raonable o a ser posada en llibertat durant el procediment. La posada en llibertat pot ser condicionada a una garantia que assegure la compareixença de l'interessat en juí.
 4. Tota persona privada de la seua llibertat per mitjà de detenció preventiva o internament tindrà dret a presentar un recurs davant d'un organisme judicial, a fi que

es pronuncie en breu termini sobre la legalitat de la seua privació de llibertat i ordene la seua posada en llibertat si fóra il·legal.

5. Tota persona víctima d'una detenció preventiva o d'un internament en condicions contràries a les disposicions d'este article tindrà dret a una reparació.”

Els drets inscrits en l'article 6¹ hauran de respectar-se especialment quan el Parlament Europeu i el Consell adopten lleis i lleis marc en l'àmbit de la cooperació judicial en matèria penal, en virtut dels articles III-270, III-271 i III-273 de la Constitució, en particular, per a la definició de disposicions comunes mínimes pel que fa a la qualificació de les infraccions i de les penes i determinats aspectes de dret processal.

ARTICLE 7²

Respecte de la vida privada i familiar

Tota persona té dret al respecte de la seua vida privada i familiar, del seu domicili i de les seues comunicacions.

Explicació

Els drets garantits en l'article 7² corresponen als que garantix l'article 8 del CEDH. A fi de tindre en compte l'evolució tècnica, s'ha substituït la paraula “correspondència” per “comunicacions”.

¹ Article II-66 de la Constitució.

² Article II-67 de la Constitució.

De conformitat amb el que disposa l'apartat 3 de l'article 52 ¹, este dret té el mateix sentit i abast que en l'article corresponent del CEDH. Com a conseqüència d'això, les limitacions de què pot ser objecte legítimament són les mateixes que les tolerades en el marc del referit article 8:

- “1. Tota persona té dret al respecte de la seua vida privada i familiar, del seu domicili i de la seua correspondència.

2. No podrà haver-hi ingerència de l'autoritat pública en l'exercici d'este dret, sinó en tant que esta ingerència estiga prevista per la llei i constituïska una mesura que, en una societat democràtica, siga necessària per a la seguretat nacional, la seguretat pública, el benestar econòmic del país, la defensa de l'orde i la prevenció del delictes, la protecció de la salut o de la moral, o la protecció dels drets i les llibertats dels altres.”

ARTICLE 8 ²

Protecció de dades de caràcter personal

1. Tota persona té dret a la protecció de les dades de caràcter personal que la concernisquen.

2. Estes dades es tractaran de manera lleial, per a fins concrets i sobre la base del consentiment de la persona afectada o en virtut d'un altre fonament legítim previst per la llei. Tota persona té dret a accedir a les dades arreplegades que la concernisquen i a obtindre'n la rectificació.

¹ Apartat 3 de l'article II-112 de la Constitució.

² Article II-68 de la Constitució.

3. El respecte d'estes normes estarà subjecte al control d'una autoritat independent.

Explicació

Este article s'ha basat en l'article 286 del Tractat constitutiu de la Comunitat Europea i en la Directiva 95/46/CE del Parlament Europeu i del Consell relativa a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'estes dades (DO L 281 de 23.11.1995), així com en l'article 8 del CEDH i en el Conveni del Consell d'Europa per a la protecció de les persones respecte al tractament automatitzat de dades de caràcter personal, de 28 de gener de 1981, ratificat per tots els Estats membres. L'article 286 del Tractat CE ha sigut substituït per l'article I-51 de la Constitució. Convé assenyalar així mateix el Reglament (CE) núm. 45/2001 del Parlament Europeu i del Consell, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals per les institucions i els organismes comunitaris i a la lliure circulació d'estes dades (DO L 8 de 12.1.2001). La Directiva i el Reglament mencionats estableixen condicions i límits per a l'exercici del dret a la protecció de les dades de caràcter personal.

ARTICLE 9¹

Dret a contraure matrimoni i dret a fundar una família

Es garantixen el dret a contraure matrimoni i el dret a fundar una família segons les lleis nacionals que regulen el seu exercici.

¹ Article II-69 de la Constitució.

Explicació

Este article està basat en l'article 12 del CEDH que disposa: "A partir de l'edat núbil, l'home i la dona tenen dret a casar-se i a fundar una família segons les lleis nacionals que regisquen l'exercici d'este dret." La redacció d'este dret s'ha modernitzat per a comprendre els casos en què les legislacions nacionals reconeixen vies diferents de la del matrimoni per a fundar una família. Este article ni prohibeix ni imposa que es concedisca estatut matrimonial a la unió de persones del mateix sexe. Este dret és per tant semblant al previst pel CEDH, però el seu abast pot ser més ampli quan la legislació nacional així ho establisca.

ARTICLE 10 ¹

Llibertat de pensament, de consciència i de religió

1. Tota persona té dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió. Este dret implica la llibertat de canviar de religió o de conviccions, així com la llibertat de manifestar la seua religió o les seues conviccions individualment o col·lectivament, en públic o en privat, a través del culte, l'ensenyança, les pràctiques i l'observança dels ritus.
2. Es reconeix el dret a l'objecció de consciència d'acord amb les lleis nacionals que regulen el seu exercici.

¹ Article II-70 de la Constitució.

Explicació

El dret garantit en l'apartat 1 correspon al dret garantit en l'article 9 del CEDH i, de conformitat amb el que disposa l'apartat 3 de l'article 52¹, té el mateix sentit i abast. Per tant, les limitacions han de respectar l'apartat 2 de l'article 9, redactat com segueix: “La llibertat de manifestar la seua religió o les seues conviccions no pot ser objecte de més restriccions que les que, previstes per la llei, constituïxen mesures necessàries, en una societat democràtica, per a la seguretat pública, la protecció de l'orde, de la salut o de la moral públiques, o la protecció dels drets o les llibertats dels altres.”

El dret garantit en l'apartat 2 correspon a les tradicions constitucionals nacionals i a l'evolució de les legislacions nacionals en esta matèria.

ARTICLE 11²

Llibertat d'expressió i d'informació

1. Tota persona té dret a la llibertat d'expressió. Este dret comprén la llibertat d'opinió i la llibertat de rebre o comunicar informacions o idees sense que pugua haver-hi ingerència d'autoritats públiques i sense consideració de fronteres.
2. Es respecten la llibertat dels mitjans de comunicació i el seu pluralisme.

¹ Apartat 3 de l'article II-112 de la Constitució.

² Article II-71 de la Constitució.

Explicació

1. L'article 11¹ correspon a l'article 10 del CEDH, que diu el següent:

- “1. Tota persona té dret a la llibertat d'expressió. Este dret comprén la llibertat d'opinió i la llibertat de rebre o de comunicar informacions o idees sense que pugui haver-hi ingerència d'autoritats públiques i sense consideració de fronteres. Este article no impeditx que els Estats sotmeten les empreses de radiodifusió, de cinematografia o de televisió a un règim d'autorització prèvia.
2. L'exercici d'estes llibertats, que comporten deures i responsabilitats, podrà ser sotmés a certes formalitats, condicions, restriccions o sancions previstes per la llei, que constituïsqnen mesures necessàries, en una societat democràtica, per a la seguretat nacional, la integritat territorial o la seguretat pública, la defensa de l'orde i la prevenció del delictes, la protecció de la salut o de la moral, la protecció de la reputació o dels drets aliens, per a impedir la divulgació d'informacions confidencials o per a garantir l'autoritat i la imparcialitat del poder judicial.”

En virtut de l'apartat 3 de l'article 52² de la Carta, este dret té el mateix sentit i abast que el garantit pel CEDH i les limitacions de què pot ser objecte este dret no poden per tant sobrepassar les que estableix l'apartat 2 del seu article 10, sense perjuí de les restriccions que pot imposar el dret de la competència de la Unió a la potestat dels Estats membres d'establir els règims d'autorització mencionats en la tercera frase de l'apartat 1 de l'article 10 del CEDH.

¹ Article II-71 de la Constitució.

² Apartat 3 de l'article II-112 de la Constitució.

2. L'apartat 2 d'este article precisa les conseqüències de l'apartat 1 respecte a la llibertat dels mitjans de comunicació. Es basa en particular en la jurisprudència del Tribunal de Justícia relativa a la televisió, especialment en l'assumpte C-288/89 (sentència de 25 de juliol de 1991, Stichting Collectieve Antennevoorziening Gouda i altres, Rec. 1991, p. I-4007) i en el Protocol sobre el sistema de radiodifusió pública dels Estats membres, annex al Tractat CE i ara a la Constitució, així com en la Directiva 89/552/CE del Consell (vegeu en particular el seu considerant núm. 17).

ARTICLE 12 ¹

Llibertat de reunió i d'associació

1. Tota persona té dret a la llibertat de reunió pacífica i a la llibertat d'associació en tots els nivells, especialment en els àmbits polític, sindical i cívic, i això suposa el dret de tota persona a fundar amb altres sindicats i a afiliar-s'hi per a la defensa dels seus interessos.
2. Els partits polítics a nivell de la Unió contribueixen a expressar la voluntat política dels ciutadans de la Unió.

¹ Article II-72 de la Constitució.

Explicació

1. Les disposicions de l'apartat 1 d'este article corresponen al que disposa l'article 11 del CEDH, que diu el següent:

“1. Tota persona té dret a la llibertat de reunió pacífica i a la llibertat d'associació, inclòs el dret de fundar, amb altres, sindicats i d'afiliar-s'hi per a la defensa dels seus interessos.

2. L'exercici d'estos drets no podrà ser objecte d'altres restriccions que aquelles que, previstes per la llei, constituïsquen mesures necessàries, en una societat democràtica, per a la seguretat nacional, la seguretat pública, la defensa de l'orde i la prevenció del delictes, la protecció de la salut o de la moral, o la protecció dels drets i llibertats aliens. El present article no prohibeix que s'imposen restriccions legítimes a l'exercici d'estos drets pels membres de les forces armades, de la policia o de l'Administració de l'Estat.”

Les disposicions de l'apartat 1 del present article 12 ¹ tenen el mateix sentit i abast que les del CEDH, però el seu àmbit d'aplicació és més ampli atés que poden aplicar-se a tots els nivells, inclòs l'uropeu. D'acord amb el que disposa l'apartat 3 de l'article 52 de la Carta ², les limitacions a este dret no poden sobrepassar les que l'apartat 2 de l'article 11 del CEDH considera que poden ser legítimes.

2. Este dret es basa també en l'article 11 de la Carta Comunitària dels Drets Socials Fonamentals dels Treballadors.

¹ Article II-72 de la Constitució.

² Apartat 3 de l'article II-112 de la Constitució.

3. L'apartat 2 del present article correspon a l'apartat 4 de l'article I-46 de la Constitució.

ARTICLE 13 ¹

Llibertat de les arts i de les ciències

Les arts i la investigació científica són lliures. Es respecta la llibertat de càtedra.

Explicació

Este dret s'inferix en primer lloc de les llibertats de pensament i expressió. S'exercita en el respecte de l'article 1 ² i pot estar sotmés a les limitacions autoritzades per l'article 10 del CEDH.

ARTICLE 14 ³

Dret a l'educació

1. Tota persona té dret a l'educació i a l'accés a la formació professional i permanent.
2. Este dret inclou la facultat de rebre gratuïtament l'ensenyança obligatòria.

¹ Article II-73 de la Constitució.

² Article II-61 de la Constitució.

³ Article II-74 de la Constitució.

3. Es respecten, d'acord amb les lleis nacionals que regulen el seu exercici, la llibertat de creació de centres docents dins del respecte dels principis democràtics, així com el dret dels pares a garantir l'educació i l'ensenyança dels seus fills d'acord amb les seues conviccions religioses, filosòfiques i pedagògiques.

Explicació

1. Este article s'inspira tant en les tradicions constitucionals comunes als Estats membres com en l'article 2 del Protocol Addicional al CEDH, que diu el següent: "A ningú se li pot negar el dret a la instrucció. L'Estat, en l'exercici de les funcions que assumisca en el camp de l'educació i de l'ensenyança, respectarà el dret dels pares a assegurar esta educació i esta ensenyança d'acord amb les seues conviccions religioses i filosòfiques."

S'ha considerat convenient ampliar este article a l'accés a la formació professional i permanent (vegeu el punt 15 de la Carta Comunitària dels Drets Socials Fonamentals dels Treballadors i l'article 10 de la Carta Social) així com afegir el principi de gratuïtat de l'ensenyança obligatòria. Tal com està formulat, este últim principi únicament implica que, per a l'ensenyança obligatòria, tots els xiquets tinguen la possibilitat d'accedir a un centre que practique la gratuïtat. No imposa que tots els centres, inclosos els centres de formació professional i de formació permanent, i en particular els privats, que dispensen esta ensenyança siguen gratuïts. Tampoc prohibix que determinades formes específiques d'ensenyança puguen ser de pagament, si l'Estat adopta les mesures necessàries destinades a concedir una compensació financera. En la mesura que la Carta s'aplica a la Unió, açò significa que, en el marc de les seues polítiques de formació, la Unió ha de respectar la gratuïtat de l'ensenyança obligatòria, però sense que, naturalment, això cree noves competències. Pel que fa al dret dels pares, haurà d'interpretar-se en relació amb les disposicions de l'article 24 ¹.

¹ Article II-84 de la Constitució.

2. La llibertat de creació de centres docents públics o privats es garantix com un dels aspectes de la llibertat d'empresa, però està limitada pel respecte als principis democràtics i s'exercix d'acord amb les modalitats definides per les legislacions nacionals.

ARTICLE 15 ¹

Llibertat professional i dret a treballar

1. Tota persona té dret a treballar i a exercir una professió lliurement triada o acceptada.
2. Tot ciutadà de la Unió té la llibertat de buscar un lloc de treball, de treballar, d'establir-se o de prestar servicis en qualsevol Estat membre.
3. Els nacionals de tercers països que estiguen autoritzats a treballar en el territori dels Estats membres tenen dret a unes condicions laborals equivalents a aquelles que gaudixen els ciutadans de la Unió.

Explicació

La llibertat professional, consagrada en l'apartat 1 de l'article 15¹, es troba reconeguda en la jurisprudència del Tribunal de Justícia (vegeu, entre altres, les sentències de 14 de maig de 1974, assumpte 4/73, Nold, Rec. 1974, p. 491, apartats 12 a 14; de 13 de desembre de 1979, assumpte 44/79, Hauer, Rec. 1979, p. 3727; de 8 d'octubre de 1986, assumpte 234/85, Keller, Rec. 1986, p. 2897, apartat 8).

¹ Article II-75 de la Constitució.

Este apartat s'inspira així mateix en l'apartat 2 de l'article 1 de la Carta Social Europea, firmada el 18 d'octubre de 1961 i ratificada per tots els Estats membres, així com en el punt 4 de la Carta Comunitària dels Drets Socials Fonamentals dels Treballadors de 9 de desembre de 1989. L'expressió "condicions laborals" s'entendrà en el sentit de l'article III-213 de la Constitució.

L'apartat 2 incorpora les tres llibertats garantides pels articles I-4 i III-133, III-137 i III-144 de la Constitució, és a dir: la lliure circulació dels treballadors, la llibertat d'establiment i la lliure prestació de servicis.

L'apartat 3 està basat en el quart guió de l'apartat 3 de l'article 137 del Tractat CE, substituït ara per la lletra g) de l'apartat 1 de l'article III-210 de la Constitució, així com en el punt 4 de l'article 19 de la Carta Social Europea, firmada el 18 d'octubre de 1961 i ratificada per tots els Estats membres. És per tant aplicable l'apartat 2 de l'article 52 de la Carta ¹. La qüestió de la contractació de marins amb nacionalitat de tercers Estats en les tripulacions de vaixells amb pavelló d'un Estat membre de la Unió quedarà regulada pel dret de la Unió i les legislacions i pràctiques nacionals.

ARTICLE 16²

Llibertat d'empresa

Es reconeix la llibertat d'empresa de conformitat amb el dret de la Unió i amb les legislacions i pràctiques nacionals.

¹ Apartat 2 de l'article II-112 de la Constitució.

² Article II-76 de la Constitució.

Explicació

Este article es basa en la jurisprudència del Tribunal de Justícia per la qual s'ha reconegut la llibertat d'exercir una activitat econòmica o mercantil (vegeu les sentències de 14 de maig de 1974, assumpte 4/73, Nold, Rec. 1974, p. 491, apartat 14; i de 27 de setembre de 1979, assumpte 230-78, SPA Eridiana i altres, Rec. 1979, p. 2749, apartats 20 i 31) i la llibertat contractual (vegeu, entre altres, les sentències Sukkerfabriken Nykoebing, assumpte 151/78, Rec. 1979, p. 1, apartat 19; i la de 5 d'octubre de 1999, Espanya c. Comissió, C-240/97, Rec. 1999, p. I-6571, apartat 99), així com en l'apartat 2 de l'article I-3 de la Constitució, que reconeix la lliure competència. Este dret s'exercirà, naturalment, dins del respecte del dret de la Unió i de les legislacions nacionals. Podrà sotmetre's a les limitacions que preveu l'apartat 1 de l'article 52 de la Carta ¹.

ARTICLE 17 ²

Dret a la propietat

1. Tota persona té dret a gaudir de la propietat dels béns que haja adquirit legalment, a fer-ne ús, a disposar-ne i a llegar-los. Ningú pot ser privat de la seua propietat més que per causa d'utilitat pública, en els casos i en les condicions que preveu la llei i a canvi, en un temps raonable, d'una justa indemnització per la seua pèrdua. L'ús dels béns podrà regular-se per llei en la mesura que resulte necessari per a l'interés general.
2. Es protegix la propietat intel·lectual.

¹ Apartat 1 de l'article II-112 de la Constitució.

² Article II-77 de la Constitució.

Explicació

Este article correspon a l'article 1 del Protocol Addicional al CEDH, que diu el següent: "Tota persona física o moral té dret al respecte dels seus béns. Ningú podrà ser privat de la seua propietat més que per causa d'utilitat pública i en les condicions previstes per la llei i els principis generals del dret internacional.

Les disposicions precedents s'entenen sense perjudici del dret que posseïxen els Estats de posar en vigor les lleis que consideren necessàries per a la reglamentació de l'ús dels béns d'acord amb l'interés general o per a garantir el pagament dels impostos o altres contribucions o de les multes."

Es tracta d'un dret fonamental comú a totes les constitucions nacionals. Ha quedat consagrat en nombroses ocasions en la jurisprudència del Tribunal de Justícia i, per primera vegada, en la sentència Hauer (de 13 de desembre de 1979, Rec. 1979, p. 3727). La redacció s'ha modernitzat, si bé d'acord amb el que disposa l'apartat 3 de l'article 52¹, este dret té el mateix sentit i abast que el garantit en el CEDH, i no poden sobrepassar-se les limitacions que preveu este últim.

Es fa una referència explícita en l'apartat 2 a la protecció de la propietat intel·lectual, que és un dels aspectes del dret de propietat, a causa de la seua importància creixent i al dret comunitari derivat. La propietat intel·lectual comprén, a més de la propietat literària i artística, en especial el dret de patents i marques i els drets connexos. Les garanties que estableix l'apartat 1 s'apliquen de manera adequada a la propietat intel·lectual.

¹ Apartat 3 de l'article II-112 de la Constitució.

ARTICLE 18 ¹

Dret d'asil

Es garantix el dret d'asil dins del respecte de les normes de la Convenció de Ginebra de 28 de juliol de 1951 i del Protocol de 31 de gener de 1967 sobre l'Estatut dels Refugiats i de conformitat amb la Constitució.

Explicació

El text d'este article s'ha basat en l'article 63 del Tractat CE, substituït ara per l'article III-266 de la Constitució, que imposa a la Unió el respecte de la Convenció de Ginebra sobre els refugiats. Convé remetre a les disposicions dels protocols relatius al Regne Unit i a Irlanda annexos [al Tractat d'Amsterdam] a la Constitució així com a Dinamarca, per a determinar en quina mesura estos Estats membres apliquen el dret de la Unió en la matèria i en quina mesura este article els és aplicable. Este article respecta el Protocol sobre l'asil annex a la Constitució.

ARTICLE 19 ²

Protecció en cas de devolució, expulsió i extradició

1. Es prohibixen les expulsions col·lectives.

¹ Article II-78 de la Constitució.

² Article II-79 de la Constitució.

2. Ningú podrà ser retornat, expulsat o extradit a un Estat en què córrega un greu risc de ser sotmés a la pena de mort, a tortura o a altres penes o tractes inhumans o degradants.

Explicació

L'apartat 1 d'este article té el mateix significat i abast que l'article 4 del Protocol núm. 4 al CEDH, pel que fa a les expulsions col·lectives. El seu objectiu és garantir que cada decisió es base en un examen concret i que no es puga decidir mitjançant una sola mesura l'expulsió de totes les persones que tinguen la nacionalitat d'un Estat determinat (vegeu també l'article 13 del Pacte de Drets Civils i Polítics).

L'apartat 2 incorpora la jurisprudència pertinent del Tribunal Europeu de Drets Humans relativa a l'article 3 del CEDH (vegeu la sentència de 17 de desembre de 1996, Ahmed c. Àustria, Rec. 1996, VI-2206, i la sentència Soering de 7 de juliol de 1989).

TÍTOL III

IGUALTAT

ARTICLE 20 ¹

Igualtat davant de la llei

Totes les persones són iguals davant de la llei.

Explicació

Este article correspon a un principi general de dret que figura inscrit en totes les constitucions europees i que el Tribunal de Justícia va considerar un principi fonamental del dret comunitari (sentència de 13 de novembre de 1984, Racke, assumpte 283/83, Rec. 1984, p. 3791; sentència de 17 d'abril de 1997, assumpte C-15/95, EARL, Rec. 1997, p. I-1961, i sentència de 13 d'abril del 2000, assumpte C-292/97, Karlsson, Rec. 2000, p. 2737).

ARTICLE 21 ²

No-discriminació

1. Es prohibeix qualsevol discriminació, i en particular l'exercida per raó de sexe, raça, color, orígens ètnics o socials, característiques genètiques, llengua, religió o conviccions, opinions polítiques o de qualsevol altre tipus, pertinença a una minoria nacional, patrimoni, naixement, discapacitat, edat o orientació sexual.

¹ Article II-80 de la Constitució.

² Article II-81 de la Constitució.

2. Es prohibeix qualsevol discriminació per raó de nacionalitat en l'àmbit d'aplicació de la Constitució i sense perjudici de les seues disposicions particulars.

Explicació

L'apartat 1 s'inspira en l'article 13 del Tractat CE, substituït ara per l'article III-124 de la Constitució, en l'article 14 del CEDH i en l'article 11 del Conveni relatiu als drets humans i la biomedicina, referent al patrimoni genètic. En la mesura que coincideix amb l'article 14 del CEDH, s'aplica d'acord amb este.

No hi ha contradicció ni incompatibilitat entre l'apartat 1 i l'article III-124 de la Constitució, que té objectius i abast diferents: l'article III-124 conferix competències a la Unió per a adoptar actes legislatius, inclosa l'harmonització de les disposicions legals i reglamentàries dels Estats membres, a fi de combatre determinades formes de discriminació que s'especifiquen exhaustivament en l'esmentat article. Esta legislació podria cobrir l'acció de les autoritats dels Estats membres (així com les relacions entre els particulars) en qualsevol àmbit dins dels límits de les competències de la Unió. Les disposicions de l'apartat 1 de l'article 21¹ no conferixen, però, competències per a adoptar lleis a fi de combatre formes de discriminació en àmbits d'acció dels Estats membres o en l'esfera privada, ni constitueixen una prohibició generalitzada de la discriminació en estos àmbits. Es referixen només a les discriminacions per part de les institucions i òrgans de la Unió en l'exercici de les competències conferides d'acord amb altres articles de les parts I i III de la Constitució, i per part dels Estats membres quan apliquen únicament el dret de la Unió. Per consegüent, l'apartat 1 no modifica l'abast de les competències conferides per l'article III-124 ni la interpretació d'este article.

L'apartat 2 correspon a l'apartat 2 de l'article I-4 de la Constitució i ha d'aplicar-se d'acord amb este últim.

¹ Article II-81 de la Constitució.

ARTICLE 22 ¹

Diversitat cultural, religiosa i lingüística

La Unió respecta la diversitat cultural, religiosa i lingüística.

Explicació

Este article s'ha basat en l'article 6 del Tractat de la Unió Europea i en els apartats 1 i 4 de l'article 151 del Tractat CE, substituïts ara pels apartats 1 i 4 de l'article III-280 de la Constitució, relatius a la cultura. A més, el respecte de la diversitat cultural i lingüística figura ara també en l'apartat 3 de l'article I-3 de la Constitució. L'article s'inspira així mateix en la declaració núm. 11 de l'Acta final del Tractat d'Amsterdam sobre l'estatut de les Esglésies i de les organitzacions no confessionals, que s'arreplega ara en l'article I-52 de la Constitució.

ARTICLE 23 ²

Igualtat entre dones i hòmens

La igualtat entre dones i hòmens haurà de garantir-se en tots els àmbits, inclusivament en matèria d'ocupació, treball i retribució.

El principi d'igualtat no impedit el manteniment o l'adopció de mesures que comporten avantatges concrets en favor del sexe menys representat.

¹ Article II-82 de la Constitució.

² Article II-83 de la Constitució.

Explicació

El primer paràgraf d'este article s'ha basat en l'article 2 i en l'apartat 2 de l'article 3 del Tractat CE, que han sigut substituïts pels articles I-3 i III-116 de la Constitució que imposen com a objectiu a la Unió promoure la igualtat entre l'home i la dona en la Unió, i en l'apartat 1 de l'article 141 del Tractat CE, que ha sigut substituït per l'apartat 1 de l'article III-214 de la Constitució. S'inspira en l'article 20 de la Carta Social Europea revisada, de 3 de maig de 1996, i en el punt 16 de la Carta Comunitària dels Drets Socials Fonamentals dels Treballadors.

Es basa així mateix en l'apartat 3 de l'article 141 del Tractat CE, substituït per l'apartat 3 de l'article III-214 de la Constitució, i en l'apartat 4 de l'article 2 de la Directiva 76/207/CEE del Consell relativa a l'aplicació del principi d'igualtat de tracte entre hòmens i dones en allò que fa referència a l'accés a l'ocupació, a la formació i a la promoció professionals, i a les condicions de treball.

El segon paràgraf arreplega en una fórmula més breu l'apartat 4 de l'article III-214 de la Constitució segons el qual el principi d'igualtat de tracte no impediex el manteniment o l'adopció de mesures que oferisquen avantatges concrets destinats a facilitar al sexe menys representat l'exercici d'una activitat professional o a previndre o compensar desavantatges en les seues carreres professionals. De conformitat amb el que disposa l'apartat 2 de l'article 52 ¹, el segon paràgraf no modifica l'apartat 4 de l'article III-214.

¹ Apartat 2 de l'article II-112 de la Constitució.

ARTICLE 24 ¹

Drets del xiquet

1. Els xiquets tenen dret a la protecció i a les cures necessàries per al seu benestar. Podran expressar la seua opinió lliurement. Esta serà tinguda en compte per als assumptes que els afecten, en funció de la seua edat i maduresa.
2. En tots els actes relatius als xiquets duts a terme per autoritats públiques o institucions privades, l'interés superior del xiquet constituirà una consideració primordial.
3. Tot xiquet té dret a mantindre de forma periòdica relacions personals i contactes directes amb son pare i amb sa mare, excepte en el cas que això vaja en contra dels seus interessos.

Explicació

Este article està basat en la Convenció de Nova York sobre els Drets del Xiquet, firmada el 20 de novembre de 1989 i ratificada per tots els Estats membres, i, en particular, en els seus articles 3, 9, 12 i 13.

En l'apartat 3 es pren en consideració el fet que, com a part de l'establiment d'un espai de llibertat, seguretat i justícia, la legislació de la Unió en assumptes civils amb repercussions transfrontereres, per a la qual l'article III-269 de la Constitució conferix competències, pot incloure en particular el dret de visita que garantix als xiquets poder mantindre de forma periòdica contacte personal i directe amb son pare i amb sa mare.

¹ Article II-84 de la Constitució.

ARTICLE 25 ¹

Drets de les persones majors

La Unió reconeix i respecta el dret de les persones majors a portar una vida digna i independent i a participar en la vida social i cultural.

Explicació

Este article s'inspira en l'article 23 de la Carta Social Europea revisada i en els punts 24 i 25 de la Carta Comunitària dels Drets Socials Fonamentals dels Treballadors. La participació en la vida social i cultural inclou per descomptat la participació en la vida política.

ARTICLE 26 ²

Integració de les persones discapacitades

La Unió reconeix i respecta el dret de les persones discapacitades a beneficiar-se de mesures que garantisquen la seua autonomia, la seua integració social i professional i la seua participació en la vida de la comunitat.

Explicació

El principi inclòs en este article es basa en l'article 15 de la Carta Social Europea i s'inspira igualment en el punt 26 de la Carta Comunitària dels Drets Socials Fonamentals dels Treballadors.

¹ Article II-85 de la Constitució.

² Article II-86 de la Constitució.

TÍTOL IV

SOLIDARITAT

ARTICLE 27 ¹

Dret a la informació i a la consulta dels treballadors en l'empresa

Caldrà garantir als treballadors o als seus representants, en els nivells adequats, la informació i consulta amb suficient antelació, en els casos i les condicions que preveuen el dret de la Unió i les legislacions i pràctiques nacionals.

Explicació

Este article figura en la Carta Social Europea revisada (article 21) i en la Carta Comunitària dels Drets Socials Fonamentals dels Treballadors (punts 17 i 18). S'aplica en les condicions previstes pel dret de la Unió i pels drets nacionals. La referència als nivells adequats remet als nivells previstos pel dret de la Unió o pel dret o les pràctiques nacionals, la qual cosa pot incloure el nivell europeu quan la legislació de la Unió ho preveja. El patrimoni de la Unió en este àmbit és important: articles III-211 i III-212 de la Constitució i Directives 2002/14/CE (marc general relatiu a la informació i a la consulta dels treballadors), 98/59/CE (acomiadaments col·lectius), 2001/23/CE (traspassos d'empreses) i 94/45/CE (comités d'empresa europeus).

¹ Article II-87 de la Constitució.

ARTICLE 28 ¹

Dret de negociació i d'acció col·lectiva

Els treballadors i els empresaris, o les seues organitzacions respectives, de conformitat amb el dret de la Unió i amb les legislacions i pràctiques nacionals, tenen dret a negociar i celebrar convenis col·lectius, en els nivells adequats, i a mamprendre, en cas de conflicte d'interessos, accions col·lectives per a la defensa dels seus interessos, inclosa la vaga.

Explicació

Este article es basa en l'article 6 de la Carta Social Europea, així com en la Carta Comunitària dels Drets Socials Fonamentals dels Treballadors (punts 12 a 14). El Tribunal Europeu de Drets Humans va reconéixer el dret a l'acció col·lectiva com un dels elements del dret de sindicació que estableix l'article 11 del CEDH. Pel que fa als nivells adequats en què pot tindre lloc la negociació col·lectiva, vegeu les explicacions donades en relació amb l'article anterior. Les modalitats i límits en l'exercici d'accions col·lectives, inclosa la vaga, entren dins de l'àmbit de les legislacions i pràctiques nacionals, inclosa la qüestió de si poden dur-se a terme de forma paral·lela en diversos Estats membres.

ARTICLE 29 ²

Dret d'accés als servicis de col·locació

Tota persona té dret a accedir a un servici gratuït de col·locació.

¹ Article II-88 de la Constitució.

² Article II-89 de la Constitució.

Explicació

Este article es basa en l'apartat 3 de l'article 1 de la Carta Social Europea, així com en el punt 13 de la Carta Comunitària dels Drets Socials Fonamentals dels Treballadors.

ARTICLE 30 ¹

Protecció en cas d'acomiadament injustificat

Tot treballador té dret a protecció en cas d'acomiadament injustificat, de conformitat amb el dret de la Unió i amb les legislacions i pràctiques nacionals.

Explicació

Este article s'inspira en l'article 24 de la Carta Social Europea revisada. Vegeu també les Directives 2001/23/CE sobre manteniment dels drets dels treballadors en cas de traspassos d'empreses i 80/987/CEE sobre protecció dels treballadors en cas d'insolvència, modificada per la Directiva 2002/74/CE.

ARTICLE 31 ²

Condicions de treball justes i equitatives

1. Tot treballador té dret a treballar en condicions que respecten la seua salut, seguretat i dignitat.

¹ Article II-91 de la Constitució.

² Article II-91 de la Constitució.

2. Tot treballador té dret a la limitació de la duració màxima del treball i a períodes de descans diaris i setmanals, així com a un període de vacances anuals retribuïdes.

Explicació

1. L'apartat 1 d'este article es basa en la Directiva 89/391/CEE, relativa a l'aplicació de mesures per a promoure la millora de la seguretat i de la salut dels treballadors en el treball. S'inspira igualment en l'article 3 de la Carta Social Europea i en el punt 19 de la Carta Comunitària dels Drets Socials Fonamentals dels Treballadors així com, en allò que fa referència al dret a la dignitat en el treball, en l'article 26 de la Carta Social Europea revisada. L'expressió "condicions de treball" ha d'entendre's segons el sentit de l'article III-213 de la Constitució.
2. L'apartat 2 es basa en la Directiva 93/104/CE relativa a determinats aspectes de l'ordenació del temps de treball, així com en l'article 2 de la Carta Social Europea i en el punt 8 de la Carta Comunitària dels Drets Socials Fonamentals dels Treballadors.

ARTICLE 32 ¹

Prohibició del treball infantil i protecció dels jòvens en el treball

Es prohibix el treball infantil. L'edat mínima d'admissió al treball no podrà ser inferior a l'edat en què conclou el període d'escolaritat obligatòria, sense perjuí de disposicions més favorables per als jòvens i llevat d'excepcions limitades.

¹ Article II-92 de la Constitució.

Els joves admesos a treball hauran de disposar de condicions de treball adaptades a la seua edat i estar protegits contra l'exploració econòmica o contra qualsevol treball que pugui ser perjudicial per a la seua seguretat, la seua salut, el seu desenvolupament físic, psíquic, moral o social, o que pugui posar en perill la seua educació.

Explicació

Este article es basa en la Directiva 94/33/CE relativa a la protecció dels joves en el treball, així com en l'article 7 de la Carta Social Europea i en els punts 20 a 23 de la Carta Comunitària dels Drets Socials Fonamentals dels Treballadors.

ARTICLE 33 ¹

Vida familiar i vida professional

1. Es garanteix la protecció de la família en els plans jurídic, econòmic i social.
2. A fi de poder conciliar vida familiar i vida professional, tota persona té dret a ser protegida contra qualsevol acomiadament per una causa relacionada amb la maternitat, així com el dret a un permís retribuït per maternitat i a un permís parental amb motiu del naixement o de l'adopció d'un xiquet.

¹ Article II-93 de la Constitució.

Explicació

L'apartat 1 de l'article 33 ¹ es basa en l'article 16 de la Carta Social Europea. L'apartat 2 s'inspira en la Directiva 92/85/CEE del Consell relativa a l'aplicació de mesures per a promoure la millora de la seguretat i de la salut en el treball de la treballadora embarassada, que haja donat a llum o en període de lactància, i en la Directiva 96/34/CE relativa a l'Acord marc sobre el permís parental celebrat per la UNICE, el CEEP i la CES. Es basa així mateix en l'article 8 (protecció de la maternitat) de la Carta Social Europea i s'inspira en l'article 27 (dret dels treballadors amb responsabilitats familiars a la igualtat d'oportunitats i de tracte) de la Carta Social revisada. El terme "maternitat" comprén el període des de la concepció fins a la lactància.

ARTICLE 34 ²

Seguretat social i ajuda social

1. La Unió reconeix i respecta el dret d'accés a les prestacions de seguretat social i als servicis socials que garantixen una protecció en casos com la maternitat, la malaltia, els accidents laborals, la dependència o la vellesa, així com en cas de pèrdua d'ocupació, segons les modalitats establides pel dret de la Unió i les legislacions i pràctiques nacionals.
2. Tota persona que residisca en la Unió i s'hi desplace legalment té dret a les prestacions de seguretat social i als avantatges socials de conformitat amb el dret de la Unió i amb les legislacions i pràctiques nacionals.

¹ Article II-93 de la Constitució.

² Article II-94 de la Constitució.

3. A fi de combatre l'exclusió social i la pobresa, la Unió reconeix i respecta el dret a una ajuda social i a una ajuda de vivenda per a garantir una existència digna a tots aquells que no disposen de recursos suficients, segons les modalitats establides pel dret de la Unió i per les legislacions i pràctiques nacionals.

Explicació

El principi enunciat en l'apartat 1 de l'article 34¹ es basa en els articles 137 i 140 del Tractat CE, substituït ara pels articles III-210 i III-213, així com en l'article 12 de la Carta Social Europea i en el punt 10 de la Carta Comunitària dels Drets Socials Fonamentals dels Treballadors. La Unió ha de respectar-lo en l'exercici de les competències que li conferixen els articles III-210 i III-213 de la Constitució. La referència a servicis socials es referix als casos en què eixos servicis s'han establït per a garantir determinades prestacions però de cap manera implica que tals servicis hagen de ser creats quan no existixen. L'expressió "maternitat" ha d'entendre's en el mateix sentit que en l'article precedent.

L'apartat 2 es basa en l'apartat 4 de l'article 12 i en l'apartat 4 de l'article 13 de la Carta Social Europea i en el punt 2 de la Carta Comunitària dels Drets Socials Fonamentals dels Treballadors i reflectix les normes dimanants del Reglament 1408/71 i del Reglament 1612/68.

L'apartat 3 s'inspira en l'article 13 de la Carta Social Europea i en els articles 30 i 31 de la Carta Social revisada, així com en el punt 10 de la Carta Comunitària. La Unió ha de respectar eixe dret en el marc de les polítiques basades en l'article III-210 de la Constitució.

¹ Article II-94 de la Constitució.

ARTICLE 35 ¹

Protecció de la salut

Tota persona té dret a accedir a la prevenció sanitària i a beneficiar-se de l'atenció sanitària en les condicions establides per les legislacions i pràctiques nacionals. En definir-se i executar-se totes les polítiques i accions de la Unió, es garantirà un nivell elevat de protecció de la salut humana.

Explicació

Els principis inclosos en este article es basen en l'article 152 del Tractat CE, que ha sigut substituït per l'article III-278 de la Constitució, així com en els articles 11 i 13 de la Carta Social Europea. La segona frase de l'article reproduïx l'apartat 1 de l'article III-278.

ARTICLE 36 ²

Accés als servicis d'interés econòmic general

La Unió reconeix i respecta l'accés als servicis d'interés econòmic general, tal com disposen les legislacions i pràctiques nacionals, de conformitat amb la Constitució, a fi de promoure la cohesió social i territorial de la Unió.

¹ Article II-95 de la Constitució.

² Article II-96 de la Constitució.

Explicació

Este article s'ajusta plenament a l'article III-122 de la Constitució i no crea nous drets. Establix només el principi del respecte per part de la Unió de l'accés als servicis d'interés econòmic general tal com ho preveuen les disposicions nacionals, sempre que estes siguen compatibles amb el dret de la Unió.

ARTICLE 37 ¹

Protecció del medi ambient

En les polítiques de la Unió s'integraran i garantiran, d'acord amb el principi de desenvolupament sostenible, un nivell elevat de protecció del medi ambient i la millora de la seua qualitat.

Explicació

El principi que preveu este article s'ha basat en els articles 2, 6 i 174 del Tractat CE, substituïts ara per l'apartat 3 de l'article I-3 i els articles III-119 i III-233 de la Constitució.

S'inspira igualment en les disposicions de determinades constitucions nacionals.

¹ Article II-97 de la Constitució.

ARTICLE 38 ¹

Protecció dels consumidors

En les polítiques de la Unió es garantirà un nivell elevat de protecció dels consumidors.

Explicació

El principi que preveu este article s'ha basat en l'article 153 del Tractat CE, substituït per l'article III-235 de la Constitució.

TÍTOL V

CIUTADANIA

ARTICLE 39 ²

Dret de sufragi actiu i passiu en les eleccions al Parlament Europeu

1. Tot ciutadà de la Unió té dret de sufragi actiu i passiu en les eleccions al Parlament Europeu en l'Estat membre on residisca, en les mateixes condicions que els nacionals d'eixe Estat.
2. Els diputats al Parlament Europeu seran elegits per sufragi universal lliure, directe i secret.

¹ Article II-98 de la Constitució.

² Article II-99 de la Constitució.

Explicació

L'article 39¹ s'aplica en les condicions que estableixen les parts I i III de la Constitució, de conformitat amb el que disposa l'apartat 2 de l'article 52 de la Carta ². En efecte, l'apartat 1 de l'article 39¹ correspon al dret garantit en l'apartat 2 de l'article I-10 de la Constitució (cf. així mateix la base jurídica de l'article III-126 per a l'adopció de les modalitats d'exercici d'este dret) i l'apartat 2 de l'article 39¹ correspon a l'apartat 2 de l'article I-20 de la Constitució. Este últim enuncia els principis bàsics del règim electoral d'un sistema democràtic.

ARTICLE 40 ³

Dret de sufragi actiu i passiu en les eleccions municipals

Tot ciutadà de la Unió té dret de sufragi actiu i passiu en les eleccions municipals de l'Estat membre on residisca, en les mateixes condicions que els nacionals d'eixe Estat.

Explicació

Este article correspon al dret garantit en l'apartat 2 de l'article I-10 de la Constitució (cf. així mateix la base jurídica de l'article III-126 per a l'adopció de les modalitats d'exercici d'este dret). De conformitat amb el que disposa l'apartat 2 de l'article 52², s'aplicarà en les condicions que estableixen estos articles de les parts I i III de la Constitució.

¹ Article II-99 de la Constitució.

² Apartat 2 de l'article II-112 de la Constitució.

³ Article II-100 de la Constitució.

ARTICLE 41 ¹

Dret a una bona administració

1. Tota persona té dret que les institucions, òrgans i organismes de la Unió tracten els seus assumptes imparcialment i equitativament i dins d'un termini raonable.
2. Este dret inclou en particular:
 - a) el dret de tota persona a ser oïda abans que es prenga en contra seu una mesura individual que l'afecte desfavorablement;
 - b) el dret de tota persona a accedir a l'expedient que l'afecte, dins del respecte dels interessos legítims de la confidencialitat i del secret professional i comercial;
 - c) l'obligació que incumbix a l'Administració de motivar les seues decisions.
3. Tota persona té dret a la reparació per la Unió dels danys causats per les seues institucions o els seus agents en l'exercici de les seues funcions, de conformitat amb els principis generals comuns als drets dels Estats membres.
4. Tota persona podrà dirigir-se a les institucions de la Unió en una de les llengües de la Constitució i haurà de rebre una resposta en eixa mateixa llengua.

¹ Article II-101 de la Constitució.

Explicació

L'article 41¹ es basa en l'existència de la Unió com una comunitat de dret, les característiques de la qual ha desenvolupat la jurisprudència, que va consagrar, entre altres coses, la bona administració com un principi general de dret (vegeu, entre altres, la sentència del Tribunal de Justícia de 31 de març de 1992, C-255/90 P, Burban, Rec. 1992, p. I-2253; així com les sentències del Tribunal de Primera Instància de 18 de setembre de 1995, T-167/94, Nölle, Rec. 1995, p. II-2589; de 9 de juliol de 1999, T-231/97, New Europe Consulting i altres, Rec. 1999, p. II-2403). Les manifestacions d'este dret enunciades en els dos primers apartats deriven de la jurisprudència (sentències del Tribunal de Justícia de 15 d'octubre de 1987, assumpte 222/86, Heylens, Rec. 1987, p. 4097, apartat 15; de 18 d'octubre de 1989, assumpte 374/87, Orkem, Rec. 1989, p. 3283; de 21 de novembre de 1991, C-269/90, TU München, Rec. 1991, p. I-5469; i sentències del Tribunal de Primera Instància de 6 de desembre de 1994, T-450/93, Lisrestal, Rec. 1994, p. II-1177; de 18 de setembre de 1995, T-167/94, Nölle, Rec. 1995, p. II-258) i, respecte a l'obligació de motivar, de l'article 253 del Tractat CE, substituït ara per l'apartat 2 de l'article I-38 de la Constitució (cf. així mateix la base jurídica, en l'article III-398 de la Constitució, per a l'adopció d'actes legislatius a fi de garantir una administració europea oberta, eficaç i independent).

L'apartat 3 reproduïx el dret garantit ara en l'article III-431 de la Constitució. L'apartat 4 reproduïx el dret garantit ara en la lletra d) de l'apartat 2 de l'article I-10 i en l'article III-129 de la Constitució. D'acord amb el que disposa l'apartat 2 de l'article 52 de la Carta², estos drets s'aplicaran en les condicions i dins dels límits determinats per la part III de la Constitució.

El dret a la tutela judicial efectiva que constituïx un aspecte important d'esta qüestió està garantit en l'article 47 de la present Carta³.

¹ Article II-101 de la Constitució.

² Apartat 2 de l'article II-112 de la Constitució.

³ Article II-107 de la Constitució.

ARTICLE 42 ¹

Dret d'accés als documents

Tot ciutadà de la Unió i tota persona física o jurídica que residisca en un Estat membre, o hi tinga el seu domicili social, té dret a accedir als documents de les institucions, òrgans i organismes de la Unió, siga quin siga el seu suport.

Explicació

El dret garantit en este article ha sigut pres de l'article 255 del Tractat CE, a partir del qual es va adoptar posteriorment el Reglament 1049/2001. La Convenció Europea ha ampliat este dret als documents de les institucions, organismes i agències en general, independentment de la forma que tinguen (vegeu l'apartat 3 de l'article I-50 de la Constitució). De conformitat amb el que disposa l'apartat 2 de l'article 52 de la Carta², el dret d'accés als documents s'exercirà en les condicions i dins dels límits determinats d'acord amb el que disposa l'apartat 3 de l'article I-50 i l'article III-399 de la Constitució.

ARTICLE 43 ¹

El Defensor del Poble Europeu

Tot ciutadà de la Unió i tota persona física o jurídica que residisca en un Estat membre, o hi tinga el seu domicili social, té dret a sotmetre al Defensor del Poble Europeu els casos de mala administració en l'actuació de les institucions, òrgans o organismes de la Unió, excloent-ne el Tribunal de Justícia de la Unió Europea en l'exercici de les seues funcions jurisdiccionals.

¹ Article II-102 de la Constitució.

² Apartat 2 de l'article II-112 de la Constitució.

Explicació

El dret garantit en este article és el que garantixen els articles I-10 i III-335 de la Constitució. De conformitat amb el que disposa l'apartat 2 de l'article 52 ², s'aplicarà en les condicions determinades per estos dos articles.

ARTICLE 44 ³

Dret de petició

Tot ciutadà de la Unió i tota persona física o jurídica que residisca en un Estat membre, o hi tinga el seu domicili social, té el dret de petició davant del Parlament Europeu.

Explicació

El dret garantit en este article és el que garantixen els articles I-10 i III-334 de la Constitució. De conformitat amb el que disposa l'apartat 2 de l'article 52 ¹, s'aplicarà en les condicions determinades per estos dos articles.

ARTICLE 45 ⁴

Llibertat de circulació i de residència

1. Tot ciutadà de la Unió té dret a circular i residir lliurement en el territori dels Estats membres.

¹ Article II-103 de la Constitució.

² Apartat 2 de l'article II-112 de la Constitució.

³ Article II-104 de la Constitució.

⁴ Article II-105 de la Constitució.

2. Podrà concedir-se llibertat de circulació i de residència, de conformitat amb el que disposa la Constitució, als nacionals de tercers països que residisquen legalment en el territori d'un Estat membre.

Explicació

El dret garantit en l'apartat 1 és el que garantix la lletra a) de l'apartat 2 de l'article I-10 de la Constitució (vegeu així mateix la base jurídica de l'article III-125 i la sentència del Tribunal de Justícia de 17 de setembre del 2002, assumpte 413/99, Baumbast, Rec. 2002, p. 709). De conformitat amb el que disposa l'apartat 2 de l'article 52¹, s'aplicarà en les condicions i dins dels límits determinats d'acord amb el que disposa la part III de la Constitució.

L'apartat 2 recorda la competència atorgada a la Unió pels articles III-265 a III-267 de la Constitució. Per consegüent, la concessió d'este dret depén de l'exercici d'esta competència per les institucions.

ARTICLE 46²

Protecció diplomàtica i consular

Tot ciutadà de la Unió podrà acollir-se, en el territori d'un tercer país en què no estiga representat l'Estat membre d'on siga nacional, a la protecció de les autoritats diplomàtiques i consulars de qualsevol Estat membre, en les mateixes condicions que els nacionals d'este Estat.

¹ Apartat 2 de l'article II-112 de la Constitució.

² Article II-106 de la Constitució.

Explicació

El dret garantit per este article és el que garantix l'article I-10 de la Constitució; vegeu també la base jurídica de l'article III-127. De conformitat amb el que disposa l'apartat 2 de l'article 52 ¹, s'aplicarà en les condicions determinades per eixos articles.

TÍTOL VI ²

JUSTÍCIA

ARTICLE 47

Dret a la tutela judicial efectiva i a un jutge imparcial

Tota persona els drets i les llibertats de la qual garantits pel dret de la Unió hagen sigut violats té dret a la tutela judicial efectiva respectant les condicions que establix este article.

Tota persona té dret que la seua causa siga oïda equitativament i públicament i dins d'un termini raonable per un jutge independent i imparcial, establert prèviament per la llei. Tota persona podrà fer-se aconsellar, defensar i representar.

Es prestarà assistència jurídica gratuïta als que no disposen de recursos suficients sempre que esta assistència siga necessària per a garantir l'efectivitat de l'accés a la justícia.

¹ Apartat 2 de l'article II-112 de la Constitució.

² Article II-107 de la Constitució.

Explicació

El primer paràgraf es basa en l'article 13 del CEDH:

“Tota persona els drets i les llibertats de la qual reconeguts en este Conveni hagen sigut violats té dret a la concessió d'un recurs efectiu davant d'una instància nacional, fins i tot quan la violació haja sigut comesa per persones que actuen en l'exercici de les seues funcions oficials.”

No obstant això, en el dret de la Unió la protecció és més àmplia, ja que garantix un dret a un recurs efectiu davant d'un jutge. El Tribunal de Justícia va consagrar este dret en la seua sentència de 15 de maig de 1986 com un principi general del dret de la Unió (Johnston, assumpte 222/84, Rec. 1986, p.1651; vegeu també les sentències de 15 d'octubre de 1987, assumpte 222/86, Heylens, Rec. 1987, p. 4097, i de 3 de desembre de 1992, assumpte 97/91, Borelli, Rec. 1992, p. I-6313). Segons el Tribunal de Justícia, este principi general del dret de la Unió també s'aplica als Estats membres quan estos apliquen el dret de la Unió. La inclusió d'esta jurisprudència en la Carta no tenia com a objecte modificar el sistema de control jurisdiccional establert en els Tractats ni, en particular, les normes relatives a l'admissibilitat dels recursos interposats directament davant del Tribunal de Justícia de la Unió Europea. La Convenció Europea ha examinat el sistema de control jurisdiccional de la Unió, incloses les normes relatives a l'admissibilitat i ha confirmat este sistema, si bé s'han modificat determinats aspectes, com establixen els articles III-353 a III-365 de la Constitució i, en particular, l'apartat 4 de l'article III-365. L'article 47¹ s'aplica respecte de les institucions de la Unió i dels Estats membres quan apliquen el dret de la Unió, per a tots els drets que garantix el dret de la Unió.

¹ Article II-107 de la Constitució.

El segon paràgraf correspon a l'apartat 1 de l'article 6 del CEDH, que diu el següent:

“Tota persona té dret que la seua causa siga oïda equitativament, públicament i dins d'un termini raonable, per un Tribunal independent i imparcial, establert per la llei, que decidirà els litigis sobre els seus drets i obligacions de caràcter civil o sobre el fonament de qualsevol acusació en matèria penal dirigida contra ella. La sentència ha de ser pronunciada públicament, però l'accés a la Sala d'Audiència pot ser prohibit a la premsa i al públic durant la totalitat o part del procés en interès de la moralitat, de l'orde públic o de la seguretat nacional en una societat democràtica, quan els interessos dels menors o la protecció de la vida privada de les parts en el procés així ho exigisquen o en la mesura que es considere necessari pel Tribunal, quan en circumstàncies especials la publicitat poguera ser perjudicial per als interessos de la justícia.”

En el dret de la Unió, el dret a un tribunal no s'aplica únicament a litigis relatius a drets i obligacions de caràcter civil. És una de les conseqüències del fet que la Unió siga una comunitat de dret, tal com ho va fer constar el Tribunal de Justícia en l'assumpte 294/83, *Les Verts c. Parlament Europeu* (sentència de 23 d'abril de 1986, Rec. 1986, p. 1339). No obstant això, excepte en allò que fa referència al seu àmbit d'aplicació, les garanties oferides pel CEDH s'apliquen de manera semblant en la Unió.

Pel que fa al tercer paràgraf, interessa fer notar que, d'acord amb la jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans, cal concedir assistència jurídica quan la seua absència poguera fer ineficaç la garantia d'un recurs efectiu (sentència del TEDH de 9.10.1979, *Airey*, Sèrie A, Volum 32, p. 11). També existix un sistema d'assistència jurídica davant del Tribunal de Justícia de la Unió Europea.

ARTICLE 48 ¹

Presumpció d'innocència i drets de la defensa

1. Tot acusat es presumix innocent mentre la seua culpabilitat no haja sigut declarada legalment.
2. Es garantix a tot acusat el respecte dels drets de la defensa.

Explicació

L'article 48 ¹ coincidix amb els apartats 2 i 3 de l'article 6 del CEDH, que diuen el següent:

- “2. Tota persona acusada d'una infracció es presumix innocent fins que la seua culpabilitat haja sigut legalment declarada.
3. Tot acusat té, com a mínim, els següents drets:
 - a) a ser informat, en el més breu termini, en una llengua que comprega i detalladament, de la naturalesa i de la causa de l'acusació formulada contra ell;
 - b) a disposar del temps i de les facilitats necessàries per a la preparació de la seua defensa;
 - c) a defendre's ell mateix o a ser assistit per un defensor de la seua elecció i, si no té mitjans per a pagar-lo, a poder ser assistit gratuïtament per un advocat d'ofici, quan els interessos de la justícia ho exigisquen;

¹ Article II-108 de la Constitució.

- d) a interrogar o fer interrogar els testimonis que declaren contra ell i a obtindre la citació i l'interrogatori dels testimonis que declaren en favor seu en les mateixes condicions que els testimonis que ho facen en contra seu;
- e) a ser assistit gratuïtament per un intèrpret, si no comprén o no parla la llengua usada en l'audiència.”

De conformitat amb el que disposa l'apartat 3 de l'article 52 ¹, este dret té el mateix sentit i abast que el dret garantit pel CEDH.

ARTICLE 49 ²

Principis de legalitat i de proporcionalitat dels delictes i les penes

1. Ningú podrà ser condemnat per una acció o una omisió que, en el moment en què haja sigut comesa, no constituïska una infracció segons el dret intern o el dret internacional. De la mateixa manera, no podrà imposar-se una pena més greu que l'aplicable en el moment en què la infracció haja sigut comesa. Si amb posterioritat a esta infracció la llei disposa una pena més lleu, caldrà aplicar esta.
2. El present article no impedirà el juí i el castic d'una persona culpable d'una acció o una omisió que, en el moment en què haja sigut comesa, fóra constitutiva de delicte segons els principis generals reconeguts pel conjunt de les nacions.
3. La intensitat de les penes no haurà de ser desproporcionada en relació amb la infracció.

¹ Apartat 3 de l'article II-112 de la Constitució.

² Article II-109 de la Constitució.

Explicació

Este article arreplega la norma clàssica d'irretroactivitat de les lleis i sancions penals. S'ha afegit la norma de retroactivitat de la pena més lleu que reconeixen nombrosos Estats membres i figura en l'article 15 del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics.

L'article 7 del CEDH diu el següent:

- “1. Ningú podrà ser condemnat per una acció o una omisió que, en el moment en què haja sigut comesa, no constituïska una infracció segons el Dret nacional o internacional. Igualment no podrà ser imposada una pena més greu que l'aplicable en el moment en què la infracció haja sigut comesa.

2. El present article no impedirà el juí i el castic d'una persona culpable d'una acció o d'una omisió que, en el moment de la seua comissió, constituïa delictes segons els principis generals del dret reconeguts per les nacions civilitzades.”

S'ha suprimit simplement el terme “civilitzades” de l'apartat 2; esta supressió no implica cap modificació del sentit d'este apartat, que es referix als crims contra la humanitat. De conformitat amb el que disposa l'apartat 3 de l'article 52¹, el dret garantit té per tant el mateix sentit i abast que el garantit pel CEDH.

L'apartat 3 arreplega el principi general de proporcionalitat dels delictes i les penes consagrat per les tradicions constitucionals comunes als Estats membres i la jurisprudència del Tribunal de Justícia de les Comunitats.

¹ Apartat 3 de l'article II-112 de la Constitució.

ARTICLE 50 ¹

Dret a no ser jutjat o condemnat penalment dos vegades per la mateixa infracció

Ningú podrà ser jutjat o condemnat penalment per una infracció respecte de la qual ja haja sigut absolt o condemnat en la Unió mitjançant una sentència penal ferma d'acord amb la llei.

Explicació

L'article 4 del Protocol núm. 7 del CEDH diu el següent:

- “1. Ningú podrà ser processat o castigat penalment per les jurisdiccions del mateix Estat per una infracció per la qual haguera sigut ja absolt o condemnat per sentència ferma de conformitat amb la llei i amb el procediment penal d'eixe Estat.
2. El que disposa el paràgraf anterior no obsta a la reobertura del procés, de conformitat amb la llei i amb el procediment penal de l'Estat interessat, quan fets nous o revelacions noves o quan un vici essencial en eixe procediment pogueren afectar la sentència dictada.
3. No s'autoritzarà cap excepció del present article a títol de l'article 15 del Conveni.”

El principi “non bis in idem” s'aplica en dret de la Unió (vegeu, entre altres sentències d'una important jurisprudència, la de 5 de maig de 1966, Gutmann c. Comissió, assumptes 18/65 i 35/65. Rec. 1966, p. 150, i, per a un assumpte recent, la sentència del Tribunal de Primera Instància de 20 d'abril de 1999, assumptes acumulats T-305/94 i altres, Limburgse Vinyl Maatschappij NV c. Comissió, Rec. II-931), amb la precisió que la regla de la no acumulació es referix a l'acumulació de dos sancions de la mateixa naturalesa, en este cas penals.

¹ Article II-110 de la Constitució.

De conformitat amb el que disposa l'article 50 ¹, el principi "non bis in idem" no s'aplica únicament en l'àmbit jurisdiccional d'un mateix Estat, sinó també entre les jurisdiccions de diversos Estats membres. Això es correspon amb el patrimoni del dret de la Unió (vegeu els articles 54 a 58 del Conveni d'Aplicació de l'Acord de Schengen i la sentència del Tribunal de Justícia d'11 de febrer del 2003, assumpte 187/01 Gözütok (encara sense publicar), l'article 7 del Conveni relatiu a la protecció dels interessos financers de la Comunitat i l'article 10 del Conveni relatiu a la lluita contra la corrupció). Les excepcions, ben limitades, en virtut de les quals estos convenis permeten als Estats membres apartar-se del principi "non bis in idem" queden cobertes per la clàusula horitzontal de l'apartat 1 de l'article 52 ² sobre les limitacions. Pel que fa a les situacions previstes per l'article 4 del Protocol núm. 7, és a dir, l'aplicació del principi en l'interior d'un mateix Estat membre, el dret garantit té el mateix sentit i el mateix abast que el dret corresponent del CEDH.

¹ Article II-110 de la Constitució.

² Apartat 1 de l'article II-112 de la Constitució.

TÍTOL VII

DISPOSICIONS GENERALS QUE REGIXEN LA INTERPRETACIÓ I L'APLICACIÓ DE LA CARTA

ARTICLE 51 ¹

Àmbit d'aplicació

1. Les disposicions de la present Carta estan dirigides a les institucions, òrgans i organismes de la Unió, dins del respecte del principi de subsidiarietat, així com als Estats membres únicament quan apliquen el dret de la Unió. Per consegüent, estos respectaran els drets, observaran els principis i en promouran l'aplicació, d'acord amb les seues respectives competències i dins dels límits de les competències que s'atribuïxen a la Unió en les altres parts de la Constitució.
2. La present Carta no amplia l'àmbit d'aplicació del dret de la Unió més enllà de les competències de la Unió, ni crea cap competència o missió noves per a la Unió, ni modifica les competències i missions definides en les altres parts de la Constitució.

¹ Article II-111 de la Constitució.

Explicació

L'article 51¹ té com a objecte determinar l'àmbit d'aplicació de la Carta. La seua finalitat consistix a establir clarament que la Carta s'aplica en primer lloc a les institucions i els òrgans de la Unió dins del respecte del principi de subsidiarietat. Esta disposició va ser redactada atenint-se a l'apartat 2 de l'article 6 del Tractat de la Unió Europea, que imposava a la Unió el respecte dels drets fonamentals, i al mandat conferit pel Consell Europeu de Colònia. La part I de la Constitució consagra el terme "institucions". Els termes "òrgans i organismes" s'utilitzen generalment en la Constitució per a referir-se a totes les instàncies creades per la Constitució o per actes de Dret derivat (vegeu, per exemple, els articles I-50 i I-51 de la Constitució).

Pel que fa als Estats membres, de la jurisprudència del Tribunal de Justícia es desprén inequívocament que l'obligació de respectar els drets fonamentals definits en el marc de la Unió només s'imposa als Estats membres quan actuen en l'àmbit d'aplicació del dret de la Unió (sentència de 13 de juliol de 1989, Wachauf, assumpte 5/88, Rec. 1989, p. 2609; sentència de 18 de juny de 1991, ERT, Rec. 1991, p. I-2925; sentència de 18 de desembre de 1997, assumpte C-309/96 Annibaldi, Rec. 1997, p. I-7493). Recentment, el Tribunal de Justícia ha confirmat esta jurisprudència en els termes següents: "Cal recordar, a més, que les exigències derivades de la protecció dels drets fonamentals en l'ordenament jurídic comunitari i vinculen, així mateix, als Estats membres quan apliquen la normativa comunitària..." (sentència de 13 d'abril del 2000, assumpte C-292/97, Rec. 2000, p. 2737, apartat 37). Per descomptat, esta norma tal com es consagra en la present Carta, s'aplica tant a les autoritats centrals com a les instàncies regionals o locals, així com als organismes públics quan apliquen el dret de la Unió.

¹ Article II-111 de la Constitució.

L'apartat 2, junt amb la segona frase de l'apartat 1, confirmen que la Carta no pot donar lloc a una ampliació de les competències i funcions conferides per les altres parts de la Constitució a la Unió. Es tracta de mencionar explícitament el que lògicament s'inferix del principi de subsidiarietat i del fet que la Unió només dispose de competències d'atribució. Els drets fonamentals garantits en la Unió només són efectius en el marc de les competències que definixen les parts I i III de la Constitució. Per consegüent, l'obligació de les institucions de la Unió, d'acord amb la segona frase de l'apartat 1, de promoure els principis establits en la Carta només es pot produir dins dels límits de les esmentades competències.

L'apartat 2 confirma així mateix que la Carta no pot tindre com a efecte ampliar l'àmbit d'aplicació del dret de la Unió més enllà de les competències de la Unió definides en altres parts de la Constitució. El Tribunal de Justícia ja ha establert esta norma respecte dels drets fonamentals reconeguts com a part del dret de la Unió (sentència de 17 de febrer de 1998, assumpte 249/96 Grant, Rec. 1998, p. I-621, apartat 45). De conformitat amb el que disposa esta norma, és obvi que la inclusió de la Carta en la Constitució no es pot entendre com una ampliació de l'abast de l'acció dels Estats membres en la "aplicació del dret de la Unió" (en el sentit de l'apartat 1 i de la jurisprudència mencionada).

ARTICLE 52¹

Abast i interpretació dels drets i dels principis

1. Qualsevol limitació de l'exercici dels drets i llibertats reconeguts per la present Carta haurà de ser establida per la llei i respectar el contingut essencial d'estos drets i llibertats. Dins del respecte del principi de proporcionalitat, només podran introduir-se limitacions quan siguen necessàries i responguen efectivament a objectius d'interés general reconeguts per la Unió o a la necessitat de protecció dels drets i llibertats dels altres.

¹ Article II-112 de la Constitució.

2. Els drets reconeguts per la present Carta que es mencionen en altres parts de la Constitució s'exerciran en les condicions i dins dels límits definits per estes.

3. En la mesura que la present Carta continga drets que corresponguen a drets garantits pel Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals, el seu sentit i abast seran iguals als que els conferix l'esmentat Conveni. Esta disposició no obstarà perquè el dret de la Unió concedisca una protecció més extensa.

4. En la mesura que la present Carta reconega drets fonamentals resultants de les tradicions constitucionals comunes als Estats membres, estos drets s'interpretaran en harmonia amb les esmentades tradicions.

5. Les disposicions de la present Carta que continguen principis podran aplicar-se per mitjà d'actes legislatius i executius adoptats per les institucions, òrgans i organismes de la Unió, i per actes dels Estats membres quan apliquen el dret de la Unió, en l'exercici de les seues competències respectives. Només podran al·legar-se davant d'un òrgan jurisdiccional en allò que fa referència a la interpretació i el control de la legalitat d'estos actes.

6. Es tindran plenament en compte les legislacions i pràctiques nacionals segons el que especifica la present Carta.

7. Les explicacions elaborades per a guiar en la interpretació de la Carta dels Drets Fonamentals seran tingudes degudament en compte pels òrgans jurisdiccional de la Unió i dels Estats membres.

Explicació

L'article 52¹ té com a objecte fixar l'abast dels drets i principis de la Carta, i establir normes per a la seua interpretació. L'apartat 1 tracta del règim de limitacions de drets. La fórmula utilitzada s'inspira en la jurisprudència del Tribunal de Justícia: "... segons la jurisprudència consolidada, poden establir-se restriccions a l'exercici d'estos drets, en particular en l'àmbit d'una organització comuna de mercat, sempre que estes restriccions responguen efectivament a objectius d'interés general perseguits per la Comunitat i no constituïsquen, tenint en compte l'objectiu perseguit, una intervenció desmesurada i intolerable que afecte l'essència mateixa dels referits drets" (sentència de 13 d'abril del 2000, assumpte 292/97, apartat 45). La menció d'interessos generals reconeguts per la Unió comprén tant els objectius mencionats en l'article I-2 de la Constitució com altres interessos protegits per disposicions específiques de la Constitució, com ara l'apartat 1 de l'article I-5, l'apartat 3 de l'article III-133 i els articles III-154 i III-436.

L'apartat 2 es referix a drets que ja havien sigut explícitament consagrats pel Tractat constitutiu de la Comunitat Europea, que han sigut reconeguts per la Carta i que es troben ara en altres parts de la Constitució (en particular, els drets derivats de la ciutadania de la Unió). Este apartat aclaria que eixos drets segueixen sotmesos a les condicions i als límits aplicables al dret de la Unió en què es basen, i respecte dels quals s'establixen disposicions ara en les parts I i III de la Constitució. La Carta no modifica el règim dels drets conferits pel Tractat CE arreplegats ara en les parts I i III de la Constitució.

¹ Article II-112 de la Constitució.

L'apartat 3 pretén garantir la coherència necessària entre la Carta i el CEDH consagrant la norma que, en la mesura que els drets de la present Carta corresponen també a drets garantits pel CEDH, el seu sentit i abast, incloses les limitacions que s'admeten, són els mateixos que preveu el CEDH. D'això resulta en particular que el legislador, en fixar limitacions a estos drets, haja de respectar les mateixes normes establides pel règim precís de limitacions previst en el CEDH, que s'apliquen per consegüent als drets previstos per este apartat, sense que això afecte l'autonomia del dret de la Unió i del Tribunal de Justícia de la Unió Europea.

La referència al CEDH es referix tant al Conveni com als seus Protocols. El sentit i l'abast dels drets garantits es determinen no sols pel text d'estos instruments, sinó també per la jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans i pel Tribunal de Justícia de la Unió Europea. L'objectiu de l'última frase de l'apartat és permetre a la Unió garantir una protecció més àmplia. En tot cas, el nivell de protecció oferit per la Carta no pot ser mai inferior al garantit pel CEDH.

La Carta s'entén sense perjuí de la possibilitat que, a l'empara de l'article 15 del CEDH, els Estats membres establisquen excepcions als drets previstos en el CEDH en cas de guerra o d'altres perills públics que constituïsquen una amenaça per a la nació, en dur a terme accions en l'àmbit de la defensa nacional en cas de guerra o de manteniment de l'orde públic, d'acord amb les seues responsabilitats reconegudes per l'apartat 1 de l'article I-5 i els articles III-131 i III-262 de la Constitució.

La llista de drets que, per ara i sense descartar l'evolució del dret, de la legislació i dels tractats, poden considerar-se corresponents a drets del CEDH d'acord amb el que disposa este apartat i que es reproduïx a continuació. No es reproduïxen aquells drets que vénen a afegir-se als del CEDH.

1. Articles de la Carta el sentit i l'abast dels quals són els mateixos que els dels articles corresponents del CEDH:

- l'article 2¹ correspon a l'article 2 del CEDH
- l'article 4² correspon a l'article 3 del CEDH
- els apartats 1 i 2 de l'article 5³ corresponen a l'article 4 del CEDH
- l'article 6⁴ correspon a l'article 5 del CEDH
- l'article 7⁵ correspon a l'article 8 del CEDH
- l'apartat 1 de l'article 10⁶ correspon a l'article 9 del CEDH
- l'article 11⁷ correspon a l'article 10 del CEDH, sense perjudi de les restriccions que pot aportar el dret de la Unió a la facultat dels Estats membres d'establir els règims d'autorització a què es referix la tercera frase de l'apartat 1 de l'article 10 del CEDH
- l'article 17⁸ correspon a l'article 1 del Protocol Addicional del CEDH

¹ Article II-62 de la Constitució.

² Article II-64 de la Constitució.

³ Article II-65 de la Constitució.

⁴ Article II-66 de la Constitució.

⁵ Article II-67 de la Constitució.

⁶ Article II-70 de la Constitució.

⁷ Article II-71 de la Constitució.

⁸ Article II-77 de la Constitució.

- l'apartat 1 de l'article 19¹ correspon a l'article 4 del Protocol núm. 4
 - l'apartat 2 de l'article 19⁹ correspon a l'article 3 del CEDH tal com l'interpreta el Tribunal Europeu de Drets Humans
 - l'article 48² correspon als apartats 2 i 3 de l'article 6 del CEDH
 - els apartats 1 (excepte l'última frase) i 2 de l'article 49³ corresponen a l'article 7 del CEDH
2. Articles el sentit dels quals és el mateix que el dels articles corresponents del CEDH, però l'abast dels quals és més ampli:
- l'article 9⁴ comprén l'àmbit de l'article 12 del CEDH, però el seu àmbit d'aplicació pot ampliar-se a altres formes de matrimoni sempre que la legislació nacional les preveja
 - l'apartat 1 de l'article 12⁵ correspon a l'article 11 del CEDH, si bé el seu àmbit d'aplicació s'amplia al nivell de la Unió Europea

¹ Article II-79 de la Constitució.

² Article II-108 de la Constitució.

³ Article II-109 de la Constitució.

⁴ Article II-69 de la Constitució.

⁵ Article II-72 de la Constitució.

- l'apartat 1 de l'article 14¹ correspon a l'article 2 del Protocol Addicional del CEDH, si bé el seu àmbit d'aplicació s'amplia a l'accés a la formació professional i permanent
- l'apartat 3 de l'article 14⁵ correspon a l'article 2 del Protocol del CEDH, pel que fa als drets dels pares
- els apartats 2 i 3 de l'article 47² corresponen a l'apartat 1 de l'article 6 del CEDH, si bé la limitació als contenciosos sobre drets i obligacions de caràcter civil o les acusacions en matèria penal no és pertinent respecte del dret de la Unió i la seua aplicació
- l'article 50³ correspon a l'article 4 del Protocol núm. 7 del CEDH, si bé el seu abast s'amplia al nivell de la Unió Europea entre els òrgans jurisdiccionals dels Estats membres
- finalment, els ciutadans de la Unió Europea no poden considerar-se estrangers en l'àmbit d'aplicació del dret de la Unió a causa de la prohibició de qualsevol discriminació per raó de nacionalitat. Les limitacions que preveu l'article 16 del CEDH en matèria d'estrangeria no els seran per tant aplicables en eixe context.

¹ Article II-74 de la Constitució.

² Article II-107 de la Constitució.

³ Article II-110 de la Constitució.

La norma d'interpretació que figura en l'apartat 4 es basa en la redacció de l'apartat 2 de l'article 6 del Tractat de la Unió Europea (vegeu ara la redacció de l'apartat 3 de l'article I-9 de la Constitució) i pren degudament en consideració el plantejament de les tradicions constitucionals comunes seguides pel Tribunal de Justícia (per exemple, sentència de 13 de desembre de 1979, assumpte 44/79, Hauer, Rec. 1979, p. 3727, sentència de 18 de maig de 1982, assumpte 155/79, AM&S, Rec. 1982, p. 1575). Segons esta norma, en compte de seguir un plantejament rígid de "mínim comú denominador", els drets corresponents arreglats en la Carta han d'interpretar-se de manera que oferisquen un elevat nivell de protecció que resulte apropiat per al dret de la Unió i estiga en harmonia amb les tradicions constitucionals comunes.

L'apartat 5 aclaria la distinció entre “drets” i “principis” reconeguts en la Carta. Segons esta distinció, els drets subjectius hauran de respectar-se, mentres que els principis han d'observar-se (apartat 1 de l'article 51¹). Els principis poden aplicar-se per mitjà d'actes legislatius o executius (adoptats per la Unió en funció de les seues competències i pels Estats membres només en aplicació del dret de la Unió); per consegüent, són importants per als tribunals només quan es tracta de la interpretació o revisió d'eixos actes. No obstant això, no donen lloc a drets immediats d'accions positives de les institucions de la Unió o de les autoritats dels Estats membres, i això és coherent tant amb la jurisprudència del Tribunal de Justícia (vegeu en particular la jurisprudència sobre el “principi de cautela” que figura en l'apartat 2 de l'article 174 del TCE (substituït per l'article III-233 de la Constitució): sentència del TPI d'11 de setembre del 2002, T-13/99, Pfizer contra Consell, que conté nombroses referències a la jurisprudència anterior, així com una sèrie de sentències sobre l'article 33 (antic article 39) sobre els principis de la legislació agrícola, per exemple, la sentència del Tribunal de Justícia en l'assumpte 265/85, Van donen Berg, Rec. 1987, p. 1155: control del principi d'estabilització de mercats i de confiança legítima) com amb el plantejament dels sistemes constitucionals dels Estats membres respecte dels “principis”, en particular en l'àmbit del Dret social. A títol il·lustratiu, exemples de principis reconeguts per la Carta inclouen, entre altres, els articles 25, 26 i 37². En determinats casos, un article de la Carta pot incloure elements d'un dret i d'un principi, per exemple, els articles 23, 33 i 34³.

¹ Article II-111 de la Constitució.

² Articles II-85, II-86 i II-97 de la Constitució.

³ Articles II-83, II-93 i II-94 de la Constitució.

L'apartat 6 remet als diferents articles de la Carta que, en l'esperit de la subsidiarietat, fan referència a la legislació i a pràctiques nacionals.

ARTICLE 53 ¹

Nivell de protecció

Cap de les disposicions de la present Carta podrà interpretar-se com a limitadora o lesiva dels drets humans i llibertats fonamentals reconeguts, en el seu respectiu àmbit d'aplicació, pel dret de la Unió, el dret internacional i els convenis internacionals dels quals són part la Unió o tots els Estats membres, i en particular el Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals, així com per les constitucions dels Estats membres.

Explicació

L'objecte d'esta disposició és mantindre el nivell de protecció que oferixen actualment en els seus respectius àmbits d'aplicació el dret de la Unió, el Dret dels Estats membres i el Dret Internacional. Es menciona, a causa de la seua importància, el CEDH.

¹ Article II-113 de la Constitució.

ARTICLE 54 ¹

Prohibició de l'abús de dret

Cap de les disposicions de la present Carta podrà ser interpretada en el sentit que implique un dret qualsevol a dedicar-se a una activitat o a realitzar un acte tendent a la destrucció dels drets o les llibertats reconeguts en esta Carta o a limitacions més àmplies d'estos drets i llibertats que les previstes en la present Carta.

Explicació

Este article correspon a l'article 17 del CEDH:

“Cap de les disposicions del present Conveni podrà ser interpretada en el sentit que implique per a un Estat, grup o individu, un dret qualsevol a dedicar-se a una activitat o a realitzar un acte tendent a la destrucció dels drets o llibertats reconeguts en el present Conveni o a limitacions més àmplies d'estos drets i llibertats que les que preveu este Conveni.”

¹ Article II-114 de la Constitució.

13. Declaració relativa a l'article III-116

La Conferència convé que, en el seu interès general per eliminar les desigualtats entre la dona i l'home, la Unió tractarà en les seues distintes polítiques de combatre la violència domèstica en totes les seues formes. Cal que els Estats membres adopten totes les mesures necessàries per a previndre i castigar estos actes delictius i per a prestar suport i protecció a les víctimes.

14. Declaració relativa als articles III-136 i III-267

La Conferència considera que, en el cas que un projecte de llei o llei marc europea basada en l'apartat 2 de l'article III-267 perjudique aspectes fonamentals del sistema de seguretat social d'un Estat membre, com el seu àmbit d'aplicació, el cost o l'estructura financera, o afecte l'equilibri financer d'eixe sistema, segons arreplega l'apartat 2 de l'article III-136, es tindran degudament en compte els interessos d'eixe Estat membre.

15. Declaració relativa als articles III-160 i III-322

La Conferència recorda que el respecte dels drets i llibertats fonamentals implica, en particular, que es preste la deguda atenció a la protecció i al respecte del dret de les persones físiques o de les entitats de què es tracte per a gaudir de les garanties que preveu la llei. Per a això, i a fi de garantir un control jurisdiccional estricte de les decisions europees per les quals s'imposen mesures restrictives a una persona física o a una entitat, estes decisions hauran de basar-se en uns criteris clars i precisos. Estos criteris haurien d'ajustar-se a l'especificitat de cada una de les mesures restrictives.

16. Declaració relativa a la lletra c) de l'apartat 2 de l'article III-167

La Conferència pren nota que la lletra c) de l'apartat 2 de l'article III-167 ha d'interpretar-se d'acord amb la jurisprudència existent del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees i del Tribunal de Primera Instància en matèria d'aplicabilitat de les disposicions a les ajudes concedides a determinades regions de la República Federal d'Alemanya afectades per l'antiga divisió d'Alemanya.

17. Declaració relativa a l'article III-184

Pel que fa a l'article III-184, la Conferència confirma que enfortir el potencial de creixement i garantir unes situacions pressupostàries sanejades són els dos pilars de la política econòmica i pressupostària de la Unió i dels Estats membres. El Pacte d'Estabilitat i Creixement és un instrument important per aconseguir estos objectius.

La Conferència reitera el seu compromís amb les disposicions relatives a l'estabilitat i al creixement que constitueixen el marc en què s'ha d'efectuar la coordinació de les polítiques pressupostàries dels Estats membres.

La Conferència confirma que un sistema basat en normes és la millor garantia que els compromisos es complisquen i que tots els Estats membres siguin tractats en condicions d'igualtat.

Dins d'este marc, la Conferència reitera així mateix la seua adhesió als objectius de l'estratègia de Lisboa: creació d'ocupació, reformes estructurals i cohesió social.

La Unió té com a objecte aconseguir un creixement econòmic equilibrat i l'estabilitat de preus. Les polítiques econòmiques i pressupostàries han d'establir, per consegüent, les prioritats adequades en matèria de reformes econòmiques, innovació, competitivitat i reforçament de la inversió i el consum privats en les fases de dèbil creixement econòmic. Açò hauria de reflectir-se en les orientacions de les decisions pressupostàries, tant en l'àmbit nacional com en el de la Unió, en particular per mitjà de la reestructuració de l'ingrés i de la despesa públics, dins del respecte de la disciplina pressupostària de conformitat amb la Constitució i amb el Pacte d'Estabilitat i Creixement.

Els desafiaments pressupostaris i econòmics amb que s'enfronten els Estats membres posen en relleu la importància d'una política pressupostària sanejada al llarg de tot cicle econòmic.

La Conferència convé que els Estats membres haurien d'aprofitar activament els períodes de recuperació econòmica per a consolidar les seues finances públiques i millorar la seua situació pressupostària. L'objectiu és aconseguir de forma gradual un superàvit pressupostari en períodes favorables, creant el marge necessari per a fer front a les fases de recessió i contribuint així a la viabilitat a llarg termini de les finances públiques.

Els Estats membres esperen amb interès les possibles propostes de la Comissió, així com les noves contribucions dels Estats membres, respecte al reforç i l'aclariment de l'aplicació del Pacte d'Estabilitat i Creixement. Els Estats membres prendran totes les mesures necessàries per a elevar el potencial de creixement de les seues economies. La millora de la coordinació de la política econòmica podria afavorir este objectiu. La present Declaració no perjudja el futur debat sobre el Pacte d'Estabilitat i Creixement.

18. Declaració relativa a l'article III-213

La Conferència confirma que les polítiques descrites en l'article III-213 són essencialment competència dels Estats membres. Les mesures de foment i de coordinació que hagen de prendre's a nivell de la Unió de conformitat amb el que disposa eixe article revestixen un caràcter complementari. Pretenen reforçar la cooperació entre Estats membres i no harmonitzar els sistemes nacionals. Les garanties i els usos vigents en cada Estat membre pel que fa a la responsabilitat dels interlocutors socials no es veuran afectades.

La present Declaració s'entén sense perjudi de les disposicions de la Constitució que atribuïxen competències a la Unió, inclòs l'àmbit social.

19. Declaració relativa a l'article III-220

La Conferència considera que la referència que es fa en l'article III-220 a les "regions insulars" pot designar així mateix Estats insulars en la seua totalitat, sempre que es reunisquen les condicions necessàries.

20. Declaració relativa a l'article III-243

La Conferència pren nota que les disposicions de l'article III-243 s'aplicaran d'acord amb la pràctica actual. La frase "les mesures (...) necessàries per a compensar els desavantatges econòmics ocasionats per la divisió d'Alemanya a l'economia de determinades regions de la República Federal afectades per esta divisió" han d'interpretar-se d'acord amb la jurisprudència existent del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees i del Tribunal de Primera Instància.

21. Declaració relativa a l'article III-248

La Conferència convé que l'acció de la Unió en l'àmbit de la investigació i el desenvolupament tecnològic tindrà degudament en compte les orientacions i les opcions fonamentals contingudes en les polítiques d'investigació dels Estats membres.

22. Declaració relativa a l'article III-256

La Conferència considera que l'article III-256 no afecta el dret dels Estats membres a adoptar les disposicions necessàries per a garantir el seu abastiment energètic en les condicions que estableix l'article III-131.

23. Declaració relativa al segon paràgraf de l'apartat 1 de l'article III-273

La Conferència considera que la llei europea a què es referix el segon paràgraf de l'apartat 1 de l'article III-273 hauria de tindre en compte les normes i pràctiques nacionals relatives a l'inici d'investigacions penals.

24. Declaració relativa a l'article III-296

La Conferència declara que, quan s'haja firmat el Tractat pel qual s'estableix una Constitució per a Europa, el secretari general del Consell, Alt Representant de la Política Exterior i de Seguretat Comuna, la Comissió i els Estats membres haurien de començar els treballs preparatoris relatius al servici europeu d'acció exterior.

25. Declaració relativa a l'article III-325 sobre la negociació i celebració d'acords internacionals pels Estats membres en relació amb l'espai de llibertat, seguretat i justícia

La Conferència confirma que els Estats membres podran negociar i celebrar acords amb tercers països o organitzacions internacionals en els àmbits a què fan referència les seccions 3, 4 i 5 del capítol IV del títol III de la part III, sempre que eixos acords s'ajusten al dret de la Unió.

26. Declaració relativa a l'apartat 4 de l'article III-402

L'apartat 4 de l'article III-402 disposa que si, al venciment del marc financer anterior, no s'ha adoptat una llei europea del Consell per la qual s'establix un nou Marc Financer, es prorrogaran els límits màxims i les altres disposicions corresponents a l'últim any d'aquell fins que s'adopti eixa llei.

La Conferència declara que si a finals del 2006 no s'ha adoptat cap llei europea del Consell per la qual s'establix un nou Marc Financer i en els casos en què el Tractat d'Adhesió de 16 d'abril del 2003 disposa un període d'aplicació progressiva que conclou el 2006 en l'assignació de crèdits als nous Estats membres, l'assignació de fons a partir del 2007 s'efectuarà basant-se en l'aplicació a tots els Estats membres dels mateixos criteris.

27. Declaració relativa a l'article III-419

La Conferència declara que, en sol·licitar l'establiment d'una cooperació reforçada, els Estats membres podran indicar si ja en eixe moment tenen intenció que s'aplique l'article III-422, que disposa l'ampliació de la votació per majoria qualificada, o de recórrer al procediment legislatiu ordinari.

28. Declaració relativa a l'apartat 7 de l'article IV-440

Les Altas Parts Contractants convenen que el Consell Europeu, en aplicació de l'apartat 7 de l'article IV-440, adoptarà una decisió europea que donarà lloc a la modificació de l'estatut de Mayotte respecte a la Unió, a fi que tal territori passe a ser una regió ultraperifèrica en el sentit de l'apartat 2 de l'article IV-440 i de l'article III-424, una vegada que les autoritats franceses notifiquen al Consell Europeu i a la Comissió que així ho permet l'evolució en curs de l'estatut intern de l'illa.

29. Declaració relativa a l'apartat 2 de l'article IV-448

La Conferència considera que la possibilitat de traduir el Tractat pel qual s'establix una Constitució per a Europa en les llengües a què es referix l'apartat 2 de l'article IV-448 contribuïx a complir l'objectiu de respectar la riquesa de la diversitat cultural i lingüística de la Unió enunciat en el quart paràgraf de l'apartat 3 de l'article I-3. En este context, la Conferència confirma el compromís de la Unió amb la diversitat cultural d'Europa i l'especial atenció que continuarà prestant a estes i altres llengües.

La Conferència recomana que els Estats membres que vullguen acollir-se a la possibilitat reconeguda en l'apartat 2 de l'article IV-448 comuniquen al Consell, en un termini de sis mesos a partir de la data de la firma del Tractat, la llengua o les llengües a les quals es faran traduccions del Tractat.

30. Declaració relativa a la ratificació del Tractat pel qual s'establix
una Constitució per a Europa

La Conferència fa constar que si, transcorregut un termini de dos anys des de la firma del Tractat pel qual s'establix una Constitució per a Europa, les quatre quintes parts dels Estats membres l'han ratificat i un o més Estats membres han trobat dificultats per a procedir a esta ratificació, el Consell Europeu examinarà la qüestió.

B. DECLARACIONS RELATIVES A
PROTOCOLS ANNEXOS A LA CONSTITUCIÓ

Declaracions relatives al Protocol
sobre els Tractats i les Actes d'Adhesió del Regne de Dinamarca,
d'Irlanda i del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord,
de la República Hel·lènica, del Regne d'Espanya i de la República
Portuguesa, i de la República d'Àustria, de la República de Finlàndia
i del Regne de Suècia

31. Declaració relativa a les Illes Åland

La Conferència reconeix que el règim aplicable a les Illes Åland, que preveu l'apartat 5 de l'article IV-440 de la Constitució, s'establí tenint en compte l'estatut especial de què gaudixen estes illes en virtut del Dret internacional.

A este respecte, la Conferència destaca que s'han arreplegat disposicions específiques en la secció 5 del títol V del Protocol sobre els Tractats i les Actes d'Adhesió del Regne de Dinamarca, d'Irlanda i del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord; de la República Hel·lènica; del Regne d'Espanya i de la República Portuguesa, i de la República d'Àustria, de la República de Finlàndia i del Regne de Suècia.

32. Declaració relativa al poble sami

Tenint en compte els articles 60 i 61 del Protocol sobre els Tractats i les Actes d'Adhesió del Regne de Dinamarca, d'Irlanda i del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord; de la República Hel·lènica; del Regne d'Espanya i de la República Portuguesa, i de la República d'Àustria, de la República de Finlàndia i del Regne de Suècia, la Conferència reconeix les obligacions i compromisos contrets per Suècia i Finlàndia respecte del poble sami en el marc del Dret nacional i internacional.

La Conferència fa constar que Suècia i Finlàndia s'han compromés a preservar i desenvolupar els mitjans de subsistència, la llengua, la cultura i la forma de vida del poble sami i considera que la cultura i els mitjans de subsistència tradicionals dels sami depenen d'activitats econòmiques del sector primari, com ara el pasturatge de rens en les zones tradicionals d'assentaments sami.

A este respecte, la Conferència destaca que s'han arreplegat disposicions específiques en la secció 6 del títol V del Protocol sobre els Tractats i les Actes d'Adhesió del Regne de Dinamarca, d'Irlanda i del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord; de la República Hel·lènica; del Regne d'Espanya i de la República Portuguesa, i de la República d'Àustria, de la República de Finlàndia i del Regne de Suècia.

Declaracions relatives al Protocol
sobre el Tractat i l'Acta d'Adhesió de la República Txeca,
la República d'Estònia, la República de Xipre, la República
de Letònia, la República de Lituània, la República d'Hongria,
la República de Malta, la República de Polònia, la República d'Eslovènia
i la República Eslovaca

33. Declaració relativa a les zones de sobirania
del Regne Unit de Gran Bretanya
i Irlanda del Nord a Xipre

LA CONFERÈNCIA,

Recordant que la Declaració comuna relativa a les zones de sobirania del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord a Xipre annexa a l'Acta final del Tractat relatiu a l'Adhesió del Regne Unit a les Comunitats Europees estipulava que el règim aplicable a les relacions entre la Comunitat Econòmica Europea i les zones de sobirania del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord a Xipre es definiria en el context d'un eventual acord entre esta Comunitat i la República de Xipre;

Tenint en compte les disposicions relatives a les zones de sobirania estipulades en el Tractat relatiu a l'Establiment de la República de Xipre (d'ara en avant, "Tractat d'Establiment") i en el Canvi de Notes connex, de 16 d'agost de 1960;

Fent constar el Canvi de Notes entre el Govern del Regne Unit i el Govern de la República de Xipre relatiu a l'administració de les zones de sobirania, de 16 d'agost de 1960, així com de la Declaració del Regne Unit, annexa a este, segons la qual un dels principals objectius que ha d'assolir-se és la protecció dels interessos de les persones que residixen o treballen en les zones de sobirania, i considerant, en este context, que estes persones haurien de rebre, en la mesura que siga possible, el mateix tracte que les persones que residixen o treballen en la República de Xipre;

Fent constar així mateix les disposicions del Tractat d'Establiment relatives al règim duaner entre les zones de sobirania i la República de Xipre, i en particular les de l'annex F d'este Tractat;

Fent constar així mateix el compromís del Regne Unit de no establir llocs duaners o altres llocs transfronterers entre les zones de sobirania del Regne Unit i la República de Xipre, així com de les disposicions, adoptades de conformitat amb el Tractat d'Establiment, en virtut de les quals les autoritats de la República de Xipre administren tota una sèrie de servicis públics en les zones de sobirania, per exemple en els àmbits agrícola, duaner i fiscal;

Confirmant que l'adhesió de la República de Xipre a la Unió Europea no hauria d'afectar els drets i les obligacions de les Parts del Tractat d'Establiment;

Reconeixent, per tant, la necessitat d'aplicar a les zones de sobirania del Regne Unit determinades disposicions de la Constitució i dels actes de la Unió, així com d'adoptar disposicions especials relatives al compliment d'eixes disposicions en les zones de sobirania;

Destaca que s'han arreplegat disposicions específiques a este efecte en el títol III de la segona part del Protocol sobre el Tractat i l'Acta d'Adhesió de la República Txeca, la República d'Estònia, la República de Xipre, la República de Letònia, la República de Lituània, la República d'Hongria, la República de Malta, la República de Polònia, la República d'Eslovènia i la República Eslovaca.

34. Declaració de la Comissió relativa a les zones de sobirania
del Regne Unit de Gran Bretanya i
Irlanda del Nord a Xipre

La Comissió confirma la seua interpretació segons la qual, entre les disposicions de dret de la Unió aplicables a les zones de sobirania del Regne Unit de conformitat amb el que disposa el títol III de la segona part del Protocol sobre el Tractat i l'Acta d'Adhesió de la República Txeca, la República d'Estònia, la República de Xipre, la República de Letònia, la República de Lituània, la República d'Hongria, la República de Malta, la República de Polònia, la República d'Eslovènia i la República Eslovaca, es troben les següents:

- a) Reglament (CE) núm. 3448/93 del Consell, de 6 de desembre de 1993, pel qual s'estableix el règim d'intercanvis aplicable a determinades mercaderies resultants de la transformació de productes agrícoles;
- b) Reglament (CE) núm. 1260/1999 del Consell, de 21 de juny de 1999, pel qual s'establixen disposicions generals sobre els Fons Estructurals, en la mesura que ho exigisca, a efectes del finançament de mesures de desenvolupament rural en les zones de sobirania del Regne Unit en virtut de la secció Garantia del FEOGA, el Reglament (CE) núm. 1257/1999 del Consell, de 17 de maig de 1999, sobre l'ajuda al desenvolupament rural a càrrec del Fons Europeu d'Orientació i de Garantia Agrícola (FEOGA).

35. Declaració relativa a la central nuclear d'Ignalina a Lituània

LA CONFERÈNCIA,

Declarant la voluntat de la Unió de continuar proporcionant ajuda addicional suficient a l'esforç de desmantellament realitzat per Lituània, així mateix després de l'adhesió de Lituània a la Unió, durant el període que conclourà el 2006 i fins i tot més enllà, i prenent nota que Lituània, tenint en compte esta expressió de la solidaritat de la Unió, s'ha compromés a tancar la Unitat 1 de la central nuclear d'Ignalina abans del 2005 i la Unitat 2 com a molt tard el 2009;

Reconeixent que el desmantellament de la central nuclear d'Ignalina amb dos reactors del tipus RMBK de 1500 MW heretats de l'antiga Unió Soviètica no té precedents i representa per a Lituània una càrrega financera excepcional, desmesurada per a les seues dimensions i per a la seua capacitat econòmica, i que eixe desmantellament haurà de continuar més enllà de les actuals perspectives financeres segons es definixen en l'Acord Interinstitucional de 6 de maig de 1999;

Observant la necessitat d'adoptar disposicions d'aplicació relatives a l'ajuda addicional de la Unió per a fer front a les conseqüències del tancament definitiu i desmantellament de la central nuclear d'Ignalina;

Fent constar que, pel que fa a l'ús de l'ajuda de la Unió, Lituània prestarà la deguda atenció a les necessitats de les regions més afectades pel tancament definitiu de la central nuclear d'Ignalina;

Declarant que determinades mesures que se subvencionen per mitjà d'ajudes públiques, com el desmantellament de la central nuclear d'Ignalina, així com la millora mediambiental d'acord amb el patrimoni i la modernització de la capacitat de producció d'electricitat convencional necessària per a compensar la pèrdua dels dos reactors de la central nuclear d'Ignalina després del seu tancament definitiu, es consideraran compatibles amb el mercat interior;

Destaca que s'han arreplegat disposicions específiques a este efecte en el títol IV de la segona part del Protocol sobre el Tractat i l'Acta d'Adhesió de la República Txeca, la República d'Estònia, la República de Xipre, la República de Letònia, la República de Lituània, la República d'Hongria, la República de Malta, la República de Polònia, la República d'Eslovènia i la República Eslovaca.

36. Declaració relativa al trànsit de persones per via terrestre entre
la regió de Kaliningrad i altres parts de
la Federació de Rússia

LA CONFERÈNCIA,

Considerant la particular situació de la regió de Kaliningrad, de la Federació de Rússia, en el marc de l'ampliació de la Unió;

Reconeixent les obligacions i els compromisos que el patrimoni imposa a Lituània en allò que fa referència a l'establiment d'un espai de llibertat, seguretat i justícia;

Fent constar, en particular, que Lituània ha d'aplicar i executar plenament el patrimoni de la Unió en relació amb la llista de països els nacionals dels quals han d'estar en possessió d'un visat per a travessar les seues fronteres exteriors i d'aquells altres països els nacionals dels quals estan exempts d'este requisit, així com el patrimoni de la Unió relatiu al model uniforme de visat, com a molt tard a partir del moment de la seua adhesió;

Reconeixent que el trànsit de persones per via terrestre entre la regió de Kaliningrad i altres parts de la Federació de Rússia a través del territori de la Unió és una qüestió que afecta la Unió en la seua totalitat i hauria de tractar-se com a tal sense que tinguera repercussions desfavorables per a Lituània;

Considerant la decisió que haurà de prendre el Consell de suprimir els controls en les seues fronteres interiors una vegada haja comprovat que es complixen les condicions necessàries per a fer-ho;

Determinada a ajudar Lituània perquè complisca com més prompte millor les condicions per a la seua plena participació en l'espai Schengen sense fronteres interiors;

Remarca que s'han arreplegat disposicions específiques a este efecte en el títol V de la segona part del Protocol sobre el Tractat i l'Acta d'Adhesió de la República Txeca, la República d'Estònia, la República de Xipre, la República de Letònia, la República de Lituània, la República d'Hongria, la República de Malta, la República de Polònia, la República d'Eslovènia i la República Eslovaca.

37. Declaració relativa a la Unitat 1 i a la Unitat 2
de la central nuclear de Bohunice V1
a Eslovàquia

LA CONFERÈNCIA,

Vist el compromís d'Eslovàquia de tancar la Unitat 1 i la Unitat 2 de la central nuclear de Bohunice V1 a finals del 2006 i 2008 respectivament, i declarant la voluntat de la Unió de continuar proporcionant fins al 2006 ajuda financera com a continuació de l'ajuda de preadhesió prevista en el programa Phare en suport de l'esforç de desmantellament iniciat per Eslovàquia;

Vista la necessitat d'adoptar normes d'aplicació pel que fa a la continuació de l'assistència de la Unió;

Remarca que s'han arrellegat disposicions específiques a este efecte en el títol IX de la segona part del Protocol sobre el Tractat i l'Acta d'Adhesió de la República Txeca, la República d'Estònia, la República de Xipre, la República de Letònia, la República de Lituània, la República d'Hongria, la República de Malta, la República de Polònia, la República d'Eslovènia i la República Eslovaca.

38. Declaració relativa a Xipre

LA CONFERÈNCIA,

Reafirmant el seu compromís respecte d'un acord global del problema de Xipre d'acord amb les corresponents resolucions del Consell de Seguretat de les Nacions Unides, així com el seu decidit suport als esforços del secretari general de les Nacions Unides a este fi;

Considerant que encara no s'ha arribat a eixe acord global del problema de Xipre;

Considerant que, per consegüent, cal disposar que se suspenga l'aplicació del patrimoni en les zones de la República de Xipre en què el Govern de la República de Xipre no exercisca un control efectiu;

Considerant que, en el cas que s'aconsegueixca una solució al problema de Xipre, esta suspensió haurà de quedar sense efecte;

Considerant que la Unió Europea està disposada a adaptar-se a les condicions d'eixe acord, de conformitat amb els principis en què es fonamenta la Unió;

Considerant que cal preveure les condicions en què les disposicions corresponents del dret de la Unió s'hauran d'aplicar en la línia de demarcació situada entre les dos zones mencionades i tant en les zones en què el Govern de la República de Xipre exercix un control efectiu com en la zona de sobirania oriental del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord;

Desitjant que l'adhesió de Xipre a la Unió beneficie tots els ciutadans xipriotes i promoga la pau civil i la reconciliació;

Considerant, per consegüent, que no hi ha res en el títol X de la segona part del Protocol sobre el Tractat i l'Acta d'Adhesió de la República Txeca, la República d'Estònia, la República de Xipre, la República de Letònia, la República de Lituània, la República d'Hongria, la República de Malta, la República de Polònia, la República d'Eslovènia i la República Eslovaca que constituïska un obstacle a les mesures encaminades a este fi;

Considerant que estes mesures no han d'afectar l'aplicació del patrimoni, en les condicions establides en l'esmentat Protocol, en qualsevol altra part de la República de Xipre;

Remarca que s'han arreplegat disposicions específiques a este efecte en el títol X de la segona part del Protocol sobre el Tractat i l'Acta d'Adhesió de la República Txeca, la República d'Estònia, la República de Xipre, la República de Letònia, la República de Lituània, la República d'Hongria, la República de Malta, la República de Polònia, la República d'Eslovènia i la República Eslovaca.

39. Declaració relativa al Protocol sobre la posició de Dinamarca

La Conferència fa constar que Dinamarca declara, en relació amb els actes jurídics que el Consell adopte a soles o conjuntament amb el Parlament Europeu i que continguen disposicions aplicables a Dinamarca alhora que disposicions no aplicables a Dinamarca per tindre una base jurídica a la qual s'aplique la part I del Protocol sobre la posició de Dinamarca, que no utilitzarà el seu dret de vot per a impedir l'adopció de les disposicions que no siguen aplicables a Dinamarca.

A més, la Conferència fa constar que Dinamarca, basant-se en la Declaració de la Conferència relativa als articles I-43 i III-329, declara que la participació danesa en accions o actes jurídics en aplicació dels articles I-43 i III-329 es durà a terme de conformitat amb el que disposen les parts I i II del Protocol sobre la posició de Dinamarca.

40. Declaració relativa al Protocol

sobre les disposicions transitòries relatives a les institucions i òrgans de la Unió

La posició comuna que adoptaran els Estats membres en les Conferències d'adhesió de Romania i/o de Bulgària a la Unió pel que fa al repartiment d'escons en el Parlament Europeu i a la ponderació de vots en el Consell Europeu i en el Consell serà la següent.

1. Si l'adhesió de Romania i/o de Bulgària es produïx abans de l'entrada en vigor de la decisió del Consell Europeu que preveu l'apartat 2 de l'article I-20, el repartiment d'escons en el Parlament Europeu durant la legislatura 2004-2009 serà segons el quadro següent corresponent a una Unió de 27 Estats membres.

ESTATS MEMBRES	ESCONS EN EL PE
Alemanya	99
Regne Unit	78
França	78
Itàlia	78
Espanya	54
Polònia	54
Romania	35
Paisos Baixos	27
Grècia	24
República Txeca	24
Bèlgica	24
Hongria	24
Portugal	24
Suècia	19
Bulgària	18
Austria	18
Eslovàquia	14
Dinamarca	14
Finlàndia	14
Irlanda	13
Lituània	13
Letònia	9
Eslovènia	7
Estònia	6
Xipre	6
Luxemburg	6
Malta	5
TOTAL	785

Com a conseqüència d'això, el Tractat d'Adhesió a la Unió establirà, no obstant el que disposa l'apartat 2 de l'article I-20 de la Constitució, que el nombre de diputats al Parlament Europeu pugui superar temporalment els 750 durant la resta de la legislatura 2004 - 2009.

2. En l'apartat 2 de l'article 2 del Protocol sobre les disposicions transitòries relatives a les institucions i òrgans de la Unió, la ponderació de vots de Romania i de Bulgària en el Consell Europeu i en el Consell es fixarà en 14 i 10, respectivament.
3. Amb motiu de cada adhesió, el lílindar previst en el Protocol sobre les disposicions transitòries relatives a les institucions i òrgans de la Unió es calcularà de conformitat amb el que disposa l'apartat 3 de l'article 2 d'este Protocol.

41. Declaració relativa a Itàlia

La Conferència fa constar que el Protocol relatiu a Itàlia, annex al Tractat constitutiu de la Comunitat Econòmica Europea de 1957, modificat amb motiu de l'adopció del Tractat de la Unió Europea, estipulava que:

“LES ALTES PARTS CONTRACTANTS,

DESITJANT resoldre determinats problemes particulars que afecten Itàlia,

HAN CONVINGUT en les següents disposicions, que s'incorporaran com a annex al Tractat:

ELS ESTATS MEMBRES DE LA COMUNITAT

FAN CONSTAR que el Govern italià ha mamprés l'execució d'un programa decennal d'expansió econòmica, que té com a objecte corregir els desequilibris estructurals de l'economia italiana, en particular equipant les zones menys desenvolupades del sud i de les illes i creant nous llocs de treball a fi d'eliminar la desocupació,

RECORDEN que este programa del Govern italià ha sigut pres en consideració i aprovat en els seus principis i objectius per organitzacions de cooperació internacional de les quals són membres,

RECONeixEN que, en interés comú, cal assolir els objectius del programa italià,

CONVENEN, a fi de facilitar al Govern italià la realització d'esta tasca, a recomanar a les institucions de la Comunitat que apliquen tots els mecanismes i procediments previstos en el Tractat, procedint, especialment, a l'ocupació adequada dels recursos del Banc Europeu d'Inversions i del Fons Social Europeu,

SÓN DEL PARER que les institucions de la Comunitat han de tindre en compte, en aplicar el Tractat, l'esforç que l'economia italiana haurà de suportar en els pròxims anys i la conveniència d'evitar que es produïsquen tensions perilloses, de manera especial en la balança de pagaments o en el nivell d'ocupació, que podrien comprometre l'aplicació d'este Tractat a Itàlia,

RECONeixEN en particular, que, en cas d'aplicació dels articles 109 H i 109 I, caldrà procurar que les mesures sol·licitades al Govern italià garantisquen el compliment del seu programa d'expansió econòmica i d'elevació del nivell de vida de la població.”

DECLARACIONS D'ESTATS MEMBRES

42. Declaració del Regne dels Països Baixos relativa a l'article I-55

El Regne dels Països Baixos estarà d'acord amb una decisió europea, tal com preveu l'apartat 4 de l'article I-55, una vegada que mitjançant una revisió de la llei europea que preveu l'apartat 3 de l'article I-54 s'haja oferit als Països Baixos una solució satisfactòria de la seua situació de pagaments neta negativa, excessiva respecte al pressupost de la Unió.

43. Declaració del Regne dels Països Baixos relativa a l'article IV-440

El Regne dels Països Baixos declara que una iniciativa per a una decisió europea, tal com preveu l'apartat 7 de l'article IV-440, que tinga com a objectiu modificar l'estatut de les Antilles Neerlandeses o d'Aruba respecte de la Unió, només es presentarà sobre la base d'una decisió adoptada de conformitat amb l'estatut del Regne dels Països Baixos.

44. Declaració de la República Federal d'Alemanya, d'Irlanda, de la República d'Hongria, de la República d'Àustria i del Regne de Suècia

Alemanya, Irlanda, Hongria, Àustria i Suècia assenyalen que les disposicions essencials del Tractat constitutiu de la Comunitat Europea de l'Energia Atòmica no s'han modificat substancialment des de la seua entrada en vigor i han d'actualitzar-se. Per tant, secunden la idea de celebrar una Conferència dels Representants dels Governos dels Estats membres, que hauria de convocar-se com més prompte millor.

45. Declaració del Regne d'Espanya
i del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord

El Tractat pel qual s'establix una Constitució per a Europa s'aplicarà a Gibraltar com a territori europeu les relacions exteriors del qual assumix un Estat membre. Això no suposa modificació alguna de les respectives posicions dels Estats membres de què es tracta.

46. Declaració del Regne Unit de Gran Bretanya
i Irlanda del Nord relativa a la definició del terme "nacionals"

Respecte al Tractat pel qual s'establix una Constitució per a Europa i al Tractat constitutiu de la Comunitat Europea de l'Energia Atòmica, o en qualssevol dels actes derivats d'estos Tractats o que eixos Tractats mantinguen en vigor, el Regne Unit reitera la seua declaració del 31 de desembre de 1982 sobre la definició del terme "nacionals", amb l'excepció que la referència als "ciutadans dels territoris dependents britànics" s'entendrà en el sentit de "ciutadans dels territoris d'ultramar britànics".

47. Declaració del Regne d'Espanya relativa a la definició del terme "nacionals"

Espanya constata que, de conformitat amb el que disposa l'article I-10 de la Constitució, tota persona que tinga la nacionalitat d'un Estat membre posseïx la ciutadania de la Unió. Espanya pren nota, així mateix, que en la situació actual de la integració europea prevista per la Constitució, únicament els nacionals dels Estats membres gaudixen dels drets específics de la ciutadania europea, excepte si el dret de la Unió disposa el contrari de manera expressa. A este respecte, Espanya subratlla finalment que, segons els articles I-20 i I-46 de la Constitució, el Parlament Europeu representa actualment els ciutadans de la Unió.

48. Declaració del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord relativa al dret de vot
en les eleccions al Parlament Europeu

El Regne Unit observa que l'article I-20 i altres disposicions del Tractat pel qual s'establix una Constitució per a Europa no pretenen modificar la base del dret de vot per a les eleccions al Parlament Europeu.

49. Declaració del Regne de Bèlgica relativa als parlaments nacionals

Bèlgica precisa que, en virtut del seu Dret constitucional, tant la Cambra de Reepresentants i el Senat del Parlament Federal com les assemblees parlamentàries de lescomunitats i regions actuen, en funció de les competències exercides per la Unió, com a components del sistema parlamentari nacional o cambres del Parlament Nacional.